

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryüttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- A múlt év gazdasági eredménye.
- Az aradi román klubalapítás.
- A halottrabló kapitány.
- Az erdélyi botrányfészek.
- Rablóvezér — a képzeletben.
- Zsaroló-kísérlet a bajai főispán ellen.
- Kardpárba.
- Rablógyilkosság a dinnyeföldön.
- Az illatos város.
- Ha a férj nem tud bizonyítani.
- Vasuti baleset Makón.
- A nyolcvanéves király.

Az erdélyi kiskirályok.

Arad, augusztus 11.

Ma lezajlott az izgalmasnak ígérkezett marostordai megyegyűlés. Miután ma a marostordai kiskirályok kiadták a mérgüket, talán elcsendesülnek egy időre. Ideje is volna, hogy csend legyen, mert Marostordából újra meg újra fölhangzik a csatazaj. Evek óta, különösen a nemzeti küzdelem óta, függetlenségi zászló alatt egy érdekes csoport nem rettenve vissza semmiféle botránytól, élet-halál harcát folytat a hatalomért. Ez a küzdelem — most, hogy a koalíció levitézlett, csufosan s végleg megbukott — vér-vörös lánggal föllobogott ismét, s az álfüggetlenségi utolsó erejüket megfeszítve, valósággal balkáni módra álltak hadba az új rendszer főispánja ellen.

Nem elvek harcáról, nem a pártok küzdelméről van itt szó; itt tisztán

csak személyek állnak szemben egymással. Igen mellékes dolog az, hogy a főispán munkapárti s ellenzéke függetlenségi. Ugyanez a helyzet volna akkor is, ha véletlenül megfordítva lenne a dolog.

A tehetetlen düh, a tomboló önzés az utóbbi napokban érte el a tetőpontját. Képviselőházon, becsületbíró-ságon át a megyeház ülésterméig mindent megpróbáltak, mindent elkövettek, hogy azt az embert, aki az ő üzelmeiknek útját állja, lehetetlenné tegyék, de csak botrányt tudtak csapni, minden siker nélkül. Nem is szabad, hogy ezeknek sikerük legyen, akik ferdítenek, ámitanak, terrorizálnak, s fölforgatnak mindent, ami a kezük ügyébe esik, csak hogy boszújukat kitöltsék személyes érdekeik ki nem elégítése miatt.

S ezekben természetesen segít nekik a függetlenségi sajtó, amely a legesunyább fegyverekkel dolgozik. A párt hivatalos lapja, megemlékezvén a marostordai állapotokról, azt hangoztatja, hogy Erősdy lovagias elégtételt kért Urmánczytól, de „a becsületbíró-ság kimondta, hogy nem jár neki elégtétel” s hozzáfűzi, hogy Désy és Bethlen gróf „ugyan ezen az alapon tagadták meg tőle a lovagias elégtételt.” Ez valótlanság. Mert hiszen ismeretes, hogy a becsületbíró-ság nem a személy ellen nyilatkozott, hanem az ügyre mondotta ki, hogy sem elégtételadásra, sem vevésre nem

alkalmas. A Désy-ügy is akként végződött, hogy Erősdy egyéni integritása iránt semmi kétség fenn nem maradt. Bethlen gróf pedig egy bona fide fölhasznált hamis adatot visszavonván, ezt az affért is a lovagiasság szabályai szerint fejezték be.

Föltűnő, hogy a függetlenségi sajtót maga Désy Zoltán, a heves harc vezetője ma lecáfolja és kijelenti, hogy Erősdy főispánt egyénileg korrekt, becsületes embernek tartja. Hogy politikailag mi a véleményük róla, azzal nem törődik senki, mert tisztán áll mindenki előtt, hogy pusztán hatalmi kérdés ez az egész marostordai affér. A hatalomból kipotlyant urak viaskodnak. Kinos érzés is az, hogy ezután nem lehet a vármegyében szabadon garázdálkodni azoknak, akik őt esztendeig korlátlanul kisistenkedtek és zavartalanul pofozhatták, nyuzhatták a szegény parasztot. Fájdalmas lehet nekik, hogy a kormány erőskezű embert küldött közéjük, aki nem tartozik az ő klikkjükbe és nem huny szemet a garázda kompánia „működése” fölött. Az egész Marostorda vármegye lakosságának érdeke, hogy ez a harc az erőszakoskodó érdekszövetség leveretésével végződjék. A basáskodásnak elvégre meg kell egyszer szünni a közigazgatásban, ha mindjárt a legsötétebb erdélyi kiskirályok bukásának árán is.

Milyen visszataszító és egyben fölhaborító az a pöffeszkedés, amely a

Gaszton hadnagy.

Írta: Molnár Jenő.

A szőke, karsu hadnagy, akit valahonét Poroszországból sodort ide az élet, reggel nagyon szigorú volt. Gyerekhangja reszelősen rikácsolt, a legényeit betegre kinozta. Hosszúszűk, finom ujjai között egy katonadzsentimen hetyke gráciájával villant meg a kard, amikor a szinte érthetetlen vezényszókat racsogtatta. Dél előtt egy kicsit megszelídült és a gyakorlóterrről hazafelé fásadtan, görnyedt hátal, roskadozó inakkal ballagott a kapitány lóva mellett.

Gasztonnak hívták. Hogy milyen Gasztonnak, sekiég nem tudtam, de ez szinte melékes egy ilyen leányos arcú, puha, pelvedző bajszú legénykénél. Gasztonnak különben nap-hosszat nem lehetett hallani a hangját Csanadon, elvonuló, zárkózott lelkű fiúnak látszott. Természetesen ráfogták, hogy szerelmes. Boszantották, elcsúfították vele, kinevették, de a hadnagy nem jött indulatba, nem is moolydott el, egyáltalán úgy mutatta, mintha nem érdekelné a dolog. Túrta a játékot.

Egy időben valószággal szervezett bajsát indítottak Gaszton ideálja után. A fiut nyomon követték mindenütt (hiszen telik az időből), megfigyelték a levelezését, de a hazuról kapott irásoknál egyebet nem tudtak kifürkészni. Végül az a vélemény támaszt róla, hogy valami nagy, megrázó és végzetes szerelmi csalódáson esett keresztül. Mikor est mint felfedezést el-

mondták neki, Gaszton bágyadtan mosolygott. Mint aki azt mondja: jó, hát legyen úgy, de ne bánisatok.

Egyeszer gyakorlatozás közben, amikor piheő volt, hozzám jött a kis hadnagy. Úgy szólított meg, mintha nem is usiformisban lettem volna a valahol egy ur társaságban találkoztunk volna.

— Uram, ha van egy kis szabadideje, legyen olyan szíves és keressen föl este a lakáscmon.

Alávetatosan megígérttem. Gaszton megmondta a címét, előre megköszönte a szíves-ségemet és sarkon fordult.

És meg ugyanaznap följelentett, amint ő megvárta, laza magaviseletem miatt. A dolog kissé érthetetlen volt. Ha kénivalója van, miért csinál nekem galibát, miért kellemetlenkedik?

Este ott ültem egy nád-zéken a hadnagy hónapos szobájában. Utótkopott butorok, szakadt futószőnyeg, egy szál gyertya, egy pohár víz, rideg falak: ez volt a környezet. Civilben volt. Nagyon elviseit, szemmel láthatóan készen vásárolt szürke ruhában.

— Felejtsek el néhány percre, hogy katonák vagyunk, — mondta kissé ünnepiesen, ami gyerekkarcát szinte ijesztően nagyképvé, öregé tette.

Csendesen vártam, mit akar.

— E öbb még tisztáznom kell, mért jelentettem föl. Sokaknak fölűnt, hogy én, aki még tisztársaimmal is csak szolgálatilag érintke-

zem, odamentem önhöz és bizalmasan néhány szót váltottam. Bocssáson meg, kénytelen voltam a szigorúság álcáját fölvenni. Mi az a néhány napi kaszárnyaristom, mikor ilyen fontos ügyről van szó?

Kéz egyintéssel jeleztem, hogy nem nehezelek. A hadnagy pedig folytatta:

— Őa a polgári életben okos dolgokkal foglalkozik. Olvas, tanul, lát és hall. Emberekkel, gondolkodó lényekkel érintkezik, nem babokkal... Nemesebb szórakozásai vannak...

Csillogott a szeme, de barázdákba szaladt a homloka, mintha nagy fáradtságába kerülne, hogy a szót meg-alálja.

— Én itt idegen világban élek. Hazuról korán elszakadtam. Édesanyámat otthon kellett hagynom. Ób, a szerény!...

Könyvtől nedvesedtek meg a pillái, mint mikor a nemes fémre kristály permetez, de erőt vett magán.

— Egyik jó módu bácsim neveltetett erre a pályára... Azt mondta, ez a legbiztosabb, csak mindig karakternek kell lenni. Megfogadtam a tanácsát. Soha, bár még nagyon fiatal vagyok, inkorrektiségre nem vetemedtem. De, istenem, csak nem tehetek fogadalmat, hogy ezen a negatív dologon kívül semmi egyebet nem teszek egész életemen keresztül. Hallgasson meg, kérem, ön talán megért...

Megrugattam. És ő folytatta:

— Neha úgy érzem hogy fojtogat az aranygallér... A kardom csörrenése hátborzongást okoz, a szívembe nyilallik. Nekem nyűg ez a

hadakozók ugynevezett ellenzéki vezére részéről megnyilvánul. Désy Zoltán még nemrég pénzügyi államtitkár volt és most, hogy letűnt a csillaga az országos politikában, legalább azt szeretné, ha szűkebb hazájában megmaradna kisistennek. Ma például kijelenti, hogy országos botrány lesz, ha rövidesen nem távolítja el a belügyminiszter Erődy főispánt. Nekünk igazán mindegy, hogy odalent Marostordában ki ül a főispáni székekben; Erődy személyéért egyáltalán nincs okunk rajongani, de az már mégis kihívja a fölháborodását a legnyugodtabb elmének is, ha ilyen hetykélkedést lát. Mért akarják a marostordai urak mindenáron országos ügygyé fölfujni ezt a lokális kakasviadalt? Csak nem gondolják, hogy a közvélemény annyira rövidlátó és nem lát át mesterkedésükön? Országos ügyet azért akarnak csinálni a marostordai heccből, mert így könnyebben elrejtetik önző céljaikat. A belügyminiszter nyugodt pillantása remélhetőleg fölismeri a helyzetet és a törvény ellen való rugaszkodásra érthetően megfelel.

Khuen gróf nyilatkozata. A mai lapokban párisi távirat alapján egy interjú jelent meg, amelyet a Matin tudósítója Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnökkel folytatott. Mint a Bud. Tud. értesül, a párisi közlemény egyes részei félreértésen alapulnak, más kifejezések pedig nem fedik a miniszterelnök nyilatkozatait.

Román miniszterek nálunk. Ujabbán a román miniszterek igen gyakran fordulnak meg Magyarországon, automobil kirándulásaik alkalmából. Ma egyfelől, holnap másfelől értesülünk, hogy ez vagy amaz a román miniszter megjelent a románajkuak vidékén és ott valamely ismert ügyvédnél, vagy papnál szállott meg, megtekintve a román hősök szülőházát és siralmát is. Miként a románnyelvű lapok írják, Konstantineszku román földmívelésügyi miniszter a napokban egész kísérettel jelent meg az abrudbányai havasok között, hol Chirtop Zsime dr. ügyvéd vendégszerető házáat tisztelte meg látogatásával s közben megtekintette Janku, a havasok királya szülőházát és siralmát. Sőt végül azt is megígérte, hogy ősszel majd hosszabb időt fog tölteni e vidéken.

diesz... Valami mást szeretnék... Nem tudom mit. Azt hiszem, a zenéhez tehetségem volna. Tanultam egy keveset hegedülni...

Egy pillanatra elhallgatott.
— Azért hitt — szoltam, — hogy tanácsot kérjen. Látom, erős disszonanciák vannak a lelkében. Azt gondolom, erős jellem, gondolkodó ember, aki unja ezt a lélekölő játékot, ezt a kínzó formalizmust...

Kipirult az arca, egész vérpiros sávok húzódtak végig a tejfehér bőrén és boldogan igent intett a fejével.

— Vagyis ön itt akarja hagyni a katonaságot!

Gaszton fölugrott a székről és elragadtatással kiáltott:

— Drága barátom, igen, ez minden vágyam. Futni, menekülni a kaszárnyából, el messzire, minél messzebb...

Most hosszabb előadás következett. Beszéltem az élet nehézségeiről, a megélhetés gondjairól, a veszedelmekről, a nagy bizonytalanságról, ami a szabad pályákkal jár. És Gaszton nagyon szomorú lett. Ugy nézett rám, mint akit egy boldog álmodozásból báborgattak föl. Végigsimította a homlokát és mélyen lélegzett.

— Tévedtem... Ön még nem tud mindent. Én, uram, én egy nyomorult fiu vagyok. Göröcsök zakogás fogta el. Alig tudtam lecsillapítani.

— Nézze, — szolt és elővette kopott erszényét, — alig van egy koronám... Olykor napokig nem vacsorázom... A legszüksége-

A mult év gazdasági eredménye.

— Az aradi kereskedelmi és iparkamara jelentése. —

*

Vaskos kötetben adta ki az aradi kereskedelmi és iparkamara a mult esztendő gazdasági eseményeinek összefoglalását. A kamara jelentését bevezető általános ismertető rész panaszosan említi föl, hogy a mult év zavaros viszonyai következtében nem állott be az a fejlődés, amely annyira kívánatos volna az országra. Az aradmegyei viszonyok ismertetéséből kiemeljük a kívándorlásra vonatkozó részt, amely a nyomoruság siralmas képét tárja elé.

A kamarai jelentés bevezető részéből a következőket közöljük:

Beszámolni óhajtván a mult esztendő közgazdasági történetének jelentősebb mozzanatairól, valóban nem tudjuk: örvendünk-e az örökökkel, avagy panaszkodjunk a panaszkodókkal. Ha ugyanis megfontoljuk, hogy évek óta a mult esztendő volt az első, amelyben a hazai kereskedelem és ipar nem részesült a parlamentnek reá súlyos terheket róó alkotásaiban (az adótörvények tulajdonképpen az előző év ajándékai), talán jogosnak kell elismernünk azok örvendezését, akik a mult esztendőt — kielégítőnek tartják. De ha arra gondolunk, hogy egy minden téren fejlődni akaró, erőssé, önállóvá lenni óhajtó ország immár egy év óta kénytelen nélkülözni annak a szervnek a működését, amely nem a gyöngé, fejlődésének kezdetén levő, hanem a legerősebb államnak is fenntartója, legszilárdabb alapja és amelynek nem egész éven át, hanem csak néhány hónapig tartó nélkülözése még ezt is súlyos, talán csak évek hosszú során át orvosolható csapásokkal sújthatja: talán eléggé indokoltnak kell vennünk azoknak a panaszkodásait, akik az elmúlt évet — katasztrófálisnak mondják. S ezzel jellemezve is látjuk a mult esztendőt.

Pedig, a fontosabbnál fontosabb kérdések milyen halmaza várt és vár még ma is megoldásra! Így elsősorban a mult évnek ugyazólvan egyetlen közgazdasági vonatkozású alkotásai, az adótörvények voltak a módosítandók, az érdekeltiségnél annyit hangoztatott kívánsága szerint a teljes és hamisítatlan progresszivitás elve alapján. Módosítandó volna a borkörvény, amely szinte tagadja a tisztességes borkereskedelem létezését, kiölte a közönségnek a hazai borkereskedelemben vetett eddigi bizalmát, súlyos terheket ró reá és végeredményben a hazai borkereskedők tekintélyes részét

Ausztriába fogja áttelepíteni. Javítani kell a mértéktörvényt, amely túlságos bürokratizmusával csak a kereskedők és iparosok drága idejét rabolja és mivel nagy apparátust igényel, magas hitelesítési díjakkal terheli a hitelesítő feleket. Új szövetkezeti törvény volna minél előbb alkotandó; szükséges, hogy tisztességtelen eszközökkel ne ragadják el a kereskedőtől annak évek óta állandó vevőit; dohány- és italmérési engedéllyel ne rendelkezzenek, végül ne álljanak egyes társadalmi vagy felekezeti osztályok szolgálatában. Előrendő követelése a hazai kereskedelemnek a tisztességtelen verseny elleni védekezésről intézkedő törvény haladéktalan megalkotása, amely a hazai viszonyokat figyelembe véve a legszigorubb büntetésekkel igyekezzék sújtani a versenytársaik kárára tisztességtelen eszközökkel dolgozókat.

A legnagyobb sajnálattal kellett látnunk ama nagyszabású munkálatoknak a halomra hullását, a melyek az új, modern ipartörvény megteremtésén fáradoztak; elsőrendű feladat a munkálatok megszakadt fonalát újból felvenni és az érdekeltek véleményeinek legteljesebb figyelembe vételével az új ipartörvényt megalkotni. Reformálandó volna az „új” munkásbiztosítási törvény, a kezelés egyszerűsítésével és a kerületi pénztárak autonómiájának legteljesebb kiépítésével. Egetően szükség volna sztrájk-törvényre, amely biztosítaná a munka nyugodtságát a munkabeszüntetések módjának és idejének szabályozásával, a felbujtók szigorú büntetésével és a dolgozni akarók legmesszebbmenő védelmével. Közlekedési ügyünk, még pedig mind az államvasutak reorganizációja, mind a közutakról és vámokról szóló új törvény megalkotása, mind pedig vízi utaink kiépítése és telefon díj-szabásunk revíziója által, célszerű beruházási program alapján fokozatosan fejlesztendő volna. De különösen szükséges volna a merkantil elemeknek az ország törvényhozásában való részvételének kiterjesztése az összeférhetlenségi törvény revíziójával, amely eddig lehetetlenné tette, hogy a gyakorlatban dolgozó kereskedő és iparos a parlamentbe bejusson és így kénytelen mezőgazdákra és jogászokra bízni kérdéseinek „mértányos” megoldását.

Áttérve a kereskedelem és ipar egyes ágai mult évi helyzetének rövid jellemzésére, az első panasz, amelyet tolmácsolnunk kell, az időjárás ellen irányul. A gabonakereskedelem helyzete a silány termés, a gyöngé kínálat, a magas árak és az országba özönlő idegen gabonamennyiség miatt válságos volt. Gyümölcsstermésünk gyöngé volt, a bolgár kerteszet fejlesztése és az öntözés kérdésének rendezése okvetlenül szükséges volna. — Szőlőből csak féltermés volt. Állattenyésztésünk a földmívelésügyi kormány támogatása folytán fejlőd-

sebbek hiányzanak... Amitől félttem, itt van és fojtogat: adósságaim vannak. A szabó, a cipész...

— És a gázeija?
Fátyolos hangon, de amiből kicsendült a büszkeség, válaszolt:
— Hazaküldöm az édesanyámnak, két kis hugomnak...

Félrefordult, talán a könyveit törölgette.
— Ugy-e, most már tisztában van velem? Részvétellel intettem feléje.

— Azután még attól is félnem kell, hogy kinéznek az ezredből, ignorálnak és megvetnek... Azért vagyok százszor olyan kötelességtudó, mint a többi. Azért vagyok olyan szigorú és gonosz a legénységgel szemben, pedig higgye meg, úgy megesik rajtuk a szívem...

Elgondolkodtam. Hogyan segíthetnék ezen a szerencsétlen fiun?

— Hoppi!... — szoltam vidáman, hogy kedvre derítsem. — Van az ön számára valami. Beszélni fogok a városnál dolgozó jóbarátaimmal. Ott sokszor van másolási munka. És lehet keresni rajta. Majd azt mondom, hogy egy szegény jogászfiaúnak adom. Önt nem is fogják látni, én közvetitem, hozom-viszem az iratokat.

Gaszton tulbaldog volt. Sirt és kacagott, a nyakamba borult. Végül udvariasan elkészöntem, szalutáltam, ahogy egy káplárhoz illik. A hadnagy hozzájutott a mellékkeresethez, soha többé nem lehetett látni esténként az utcán.

Ezt a történetet egy öreg ügyvéd mondta el a társaságban. Mikor a história végére ért, valaki — ilyenkor már szokás szerint — megkérdezte:

— És mi lett a kis Gasztonból?

— Ezt már nem szivesen mondom. Csodálatos változáson esett keresztül. Hogy egy kis zsebpénze volt, épp úgy akart élni, mint a többiek. Belevetette magát a társaséletbe, adósságokat csinált, az a néhány korona megszédítette és a legnagyobb meggondolatlanságokba ragadta. Mikor már láttam, hogy a pusztulás szélén áll, megkönyörültem rajta. Főhadnagy volt, még igen csinos, szemrevaló fiu. A hugom sokszor ábrándosan nézegetett utána, hát hozzáadtam feleségül... Most ezredes valami kimondhatatlan nevű cseh garnizonban és nem győzi féken tartani a fiatal hadnagyokat.

Mindenki dicsérte az ügyvéd jószívét. Az öreg ur legyintett:

— Hagyjátok, fiuk, a legboldogabb ezredesnél is boldogabb az a kis hadnagy, aki sirva fakad esténként, mert nincs vacsorája. Nem jól van ez így... És ha újra önkéntes lennék és ilyen Gasztonok jönnének hozzám, inkább garnizonba vitelném magamat, semhogy jó tanácsokat adjak nekik. Mert aki jó tanácsokat ad, az legyen elkészülve rá, hogy másnak az adósságát kell kifizetni és ráadásul még a hugát is ki kell házasítani.

Mindenki mosolygott és ez a mosoly elintézte a problémát. Ami alapjában véve talán nem is volt az.

dött, a husfogyasztás is növekedett, az állategészségügyi viszonyok is kielégítőek voltak, ellenben a takarmányhiány és a román és szerb állatbehozatal szünetelése folytán a *husárak rendkívül magasak voltak.*

Az ipari viszonyok általános jellemzéseül azt mondhatnók, hogy iparunk a rossz viszonyok dacára is hanyatlást nem mutatott, a legtöbb iparágban stagnáció és csak néhányban volt némi fellendülés észlelhető. A munkaviszonyok általában kielégítőek voltak. Folytonosan érezhető volt a modern bányatörvény hiánya. Az erdélyi aranybányászat hanyatlak, törvényes intézkedések szükségesek az aranylopások megszüntetésére, szabályozandó volna az aranybevitel. Szénbányászatunk az utóbbi években rohamosan emelkedett. A vas és fémipar különösen a külpolitikai bonyodalmak és a belpolitikai válság miatt szenvedett. A ruházati iparosok helyzete nem volt kielégítő. A szabók a tisztességtelen verseny elfajulása, főleg a tiltott megrendelések gyűjtése, a kontárrok elterjedése, a munkahiány, a rossz hitelési viszonyok miatt panaszkodnak. A malomiparnak a gabonahiánnyal és a magas gabonárakkal kellett küzdenie, az év háromnegyed részében korlátozott üzemmel kellett dolgoznia, a liszt árak régóta nem voltak olyan magasak, mint a múlt évben. A szőlőiparosoknak a „háztetődé” okoztak kárt. Az építési kedv az év végén erősen fellerdült. Az építőiparosok részben a kontárrok, részben a közszállításkorál történt szabálytalanságok miatt panaszkodnak.

A pénz- és hitelügy múlt évi viszonyai kielégítőek voltak. Csaknem azt lehetne mondani, hogy egy-két ósz hónapot kivéve, egész éven át pénzhiány uralkodott; az Osztrák-Magyar Bank a 4% kamatlábat mindvégig fenntartotta, habár mind a Német Birodalmi, mind az Angol Bank 5% ig is felment.

Ezekben jellemezhetjük vázlatosan a múlt év közgazdasági helyzetét. Amint látható, vizsgálódásról nem lehet szó, de sajnos, fejlődésről sem. A legnagyobb nyugalomra és békére van szükség, hogy azt, amit a múlt esztendőben elvesztettünk, hamarosan pótolni tudjuk. Abban a hitben, hogy a múltnak a szomorú tapasztalatai intő példaképen fognak lebegni az ország vezetői előtt a jövőre nézve és abban a reményben, hogy az annyi csapást szilárdan kiálló magyar kereskedelem és ipar végre is élvezni fogja a béke és nyugalom áldásait, kezdjük meg a kamrai kerület múlt évi közgazdasági viszonyainak részletes rajzát.

A horvát országgyűlés feloszlata. Tomasich Miklós horvát bán az este Amrus vallás- és közoktatásügyi osztályfőnök társaságában Budapestre érkezett és az Angol királynő-szállodában szállt meg. A felhívatalos jelentés szerint a bán mai budapesti időzése nem függ össze a horvát politikai helyzettel, hanem egy érseki birtok eladásának ügyében akar tárgyalni a kormánnyal. Ezért jött vele Amrus osztályfőnök is. Ugyanezt mondta a bán azoknak az újságíróknak is, akik ma reggel fölkeresték. Kétségtelen azonban, hogy a horvát országos ülés feloszlata és az új választások elrendelése is szóba kerül a mai tárgyalásokon, mert különben Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök nem érkezett volna ma délelőtt Budapestre. A miniszterelnök, aki a parlament elnapolása óta hédervári birtokán időzött, ma délelőtt tíz órakor érkezett Győről Kelenföldre, ahonnan a Várba hajtott. A bán, aki a délelőtti folyamán ismétlenül érdeklődött aziránt, hogy megérkezett-e a miniszterelnök, azonnal fölment a miniszterelnöki palotába, ahol hosszú tanácskozásba fogott a miniszterelnökkel.

Felhivatalosan jelentik: Tomasich Miklós dr. horvát bán tegnap este Amrus osztályfőnök kíséretében Budapestre érkezett. A bán a mai délelőtti folyamán tanácskozást folytatott Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökkel, aki erre az alkalomra jött fel a fővárosba és már ma délután visszautazott hédervári birtokára. A miniszter-

elnök e hó 18-án Budapesten, a király 80. születésnapja alkalmából díszvendéget ad, a egy-két napra Ostendébe utazik.

Zágrábból jelenti tudósítónk: A hivatalos lap ma délelőtt megjelent száma közli az országgyűlés összehívását e hó 16-ára. Ezen az ülésen fogják felolvasni a feloszlató királyi kéziratot, mely hír szerint hangsúlyozni fogja, hogy az országgyűlést azért kell feloszlítani, mert az jelenlegi összetételében nem munkaképes. Az ülést a városháza tartják meg, mert az országgyűlés épületét átépítik.

Tomasich bán kijelentette, hogy a horvát országgyűlés feloszlata augusztus 19-én fog megtörténni. Az új választásokat november első felében fogják megtartani.

Az aradi román klubalapítás.

— Pop Cs. István büntetése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Ezelőtt körülbelül két esztendővel az arad-megyei románság vezetői elhatározták, hogy Aradon román nemzetiségi klubot fognak létesíteni. A klub, amelynek az lett volna a rendeltetése, hogy az aradmegyei román nemzetiségi párt tagjait tömörítse és a párt tagjai között társaséletet fejlesszen ki, meg is alakult, de csak igen rövid életű volt. Hamarosan bezárultak a helyiség ajtói, először is a párttagok részvétlensége miatt, másodsorban azért, mert a dologba a hatóság is beleavatkozott.

A klubalapítás mozgatói: Popp Cs. István, Goldis Lázló, Suciu János, Oncu Miklós és Veliciu Mihály mindent elkövettek az aradi románság tömörítésére, de sikertelenül. A románságnak annak előtte — és ma is — a Vasskávész volt a találkozó helye. S a románok nem tudtak beszokni az új klubba, amelynek a Suciu-házban berendezett pompás helyiséggel üresek maradtak.

Ezenkívül a hatóság is beleavatkozott a dologba. Andrassy belügyminiszter egyenes utasítására a rendőrség eljárást indított a klub alapítói ellen és a rendőrbíró engedély nélküli politikai gyűlésezés miatt Popp Cs. Istvánt, Suciu Jánost és Veliciu Mihályt fejenként száz korona pénzbüntetésre és öt napi elzárásra váltítható száz koronára ítélte.

Az elítéltek Popp Cs. István kivételével le is fizették a büntetést. Popp Cs. István, aki az ítélet meghozatalakor képviselő volt, az általános választások előtti napon megjelent Bedő dr. kihágási bírónál és bejelentette, hogy a megváltható pénzbüntetést le fogja ülni. Egyben halasztást kért büntetése kitöltésére. A kihágási bíró a választást, tekintettel arra, hogy a választásokon Popp Cs. István fellépett, méltányosságból megadta.

A választásokon Popp Cs. Istvánt képviselőnek megválasztották és ezért a város most büntetésének kitöltése végett kikéri őt a képviselőháztól.

A kikérő felterjesztés ma ment fel a képviselőházhoz.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Az Uránia mai új műsora pompás összehállítás dolgában vetekszik az eddigiekkel is. A mozgósínházi képek minden műfaja több pompás felvétellel van képviselve az új műsorban. Két megrázó dráma, egy tanulságos kép, egy fantasztikus história és egy, a természet után felvett gyönyörű látkép vonulnak fel előttünk az új műsorban. És természetesen a kacagtató humor se hiányzik belőle. Három pompás szám-

mal is van képviselve. A közismert Pali, a mozi járó közönség kedvence, az új műsorban is bőven gondoskodik arról, hogy a közönséget ügyes mókaival megnevettesse. 241

Zsaroló-kísérlet

a bajai főispán ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 11

Tihetetlenül hangzó, s kalandosnak látszó hírt közölnek velünk Szabadkáról.

Szerdán délelőtt két kiutazási esendőr előkelő külsejű, borotvált arcú embert kísért a szabadkai rendőrségre. A bekísért embert lecsukták. A szabadkai újságírók érdeklődtek a rendőrségen az előkelő külsejű, biztos és rokonszenves föllépésű ember lecsuktatásának a körülményei iránt. A rendőrség azonban nem adta ki ezt az esetet a sajtónak és erről egyáltalán nem akart fölvilágosítást adni. Hamarosan kiderítették, hogy a lecsukott ember Burnátzy Pál 38 esztendősuradalmi tisztviselő, ifjú Szemző Gyula bajai főispán volt gazdasági intézője. Azért tartóztatták és azért csukták le, mert állítólag meg akarta zsarolni a főispánt. A „zsarolási kísérlet” úgy követődött volna el, hogy Burnátzy fenyegető levelet írt volna Szemzőnek, hogy ha nem fizet neki ezer koronát, nyilvánosságra hozza azokat a leveleket, amiket a főispán írt neki a bajai választásra való tetetés-ítatás dolgában. Ifjú Szemző Gyula főispán bizalmasai útján dobokai pusztájára kérte volt alkalmazottját. Azon a helyen, ahol Burnátzyval találkozott, két esendőrt bujtott el. Aláíratott Burnátzyval ezer koronáról szóló nyugtát s átadta az ezer koronát; ekkor előlépett a két esendőr és letartóztatta a volt ispánt.

A esendőrök a letartóztatott emberrel még kedden délután megérkeztek Szabadkára. Elmentek hármában a törvényszék vizsgálóbírójához. A vizsgálóbíró azonban nem vette át a letartóztatott embert, mert a esendőröknél nem volt fölveve az ugynevezett tényvázlat, aminek a letartóztatás okát és körülményeit kell tartalmaznia. A vizsgálóbírónak arra a kérdésére, hogyan lehetett följelentés, törvényvázlat fölvétele nélkül letartóztatni a gyanúsítottat, a esendőrök azt válaszolták, hogy szóbeli parancsra történt a letartóztatás. A vizsgálóbíró ennek ellenére sem fogadta el a letartóztatottat. Ideiglenesen elhelyezték tehát a rabot az ügyészség fogházában. Burnátzy az egész éjszakát ott töltötte.

Az ügyészség vezetője nincs Szabadkán, a két esendőr elment hát Karácsony Gyula ügyészhez. Karácsony is kereken kijelentette, hogy megtagadja a letartóztatott ember átvételét. Ekkor megjelent az ügyészségen Janiga János szabadkai képviselő és a maga meg Szemző főispán személyes garanciájára kérte Burnátzy lecsuktatását. Ennek ellenére sem vállalkozott erre az ügyész. Mit csináljanak most a esendőrök? Átvittek az agyongyőrt embert a rendőrségre. A rendőrségen fogvatartották Burnátzyt.

Burnátzy Mukics Simon dr. volt képviselőt választotta ügyvédjének. Mukics úgy nyilatkozott, hogy az uradalmi intéző elfogatása azért történt, mert a neve a Podmaniczky Endre báró bajai mardátuma ellen beadott petíció aláírói között szerepelt, mert neki állítólag sok kompromittáló bizonyítéka van. Már házkutatást is tartottak Burnátzy topolyai lakásán.

Hír szerint a letartóztatást eszközölő esendőrmeister ellen a szakaszparancsnok már megindította a fegyelmi vizsgálatot.

A halottrabló kapitány.

— Nyilatkozik Vlachovits. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

A nagyikindai halottrablás aktái a tegnapi ítélettel egyelőre lezárultak. Vlachovits János szabadlábban van, s nyolc hetes raboskodás után tegnap töltötte el az első nyugodt, szabad éjszakáját. A „Délmagyarország“ munkatársa meglátogatta Vlachovits kapitányt, akihez csak igen nehezen jutott be, mert Vlachovits beteg, s teljesen elzárkózott a külvilágtól. A bűnpörre vonatkozólag Vlachovits János a következőket mondta:

— Valósággal belekergettek, belezaklattak ebbe az ügybe. Míg sem tudom megérteni a hatóságokat, amelyek Joanovics István ügynök vallomása alapján valóságos hajszát indítottak ellenem. Az én állandó tagadásommal szemben pusztán az ő vallomása alapján vizsgálati fogásba helyeztek és most súlyosan elítélték. Mert Schön Jeremiás vallomását nem lehet komolyan venni. Neki nem lett volna szabad vallomást tenni. Ez nem pörrendszerű. A vizsgálóbíró mutassa föl a jegyzőkönyvet, amelyet a terhelt vallomásáról fölvevett. Ha a terhelt megtagadja az aláírást, vezesse ezt a jegyzőkönyvre rá. De jegyzőkönyv hiányában ne álljon a bíróság elé tanúnak egy nyomozó közeg és ne mondja, hogy nekem a terhelt négy szemközött ezt és ezt mondta. Nagyon kimerült, fáradt és beteg vagyok. Még gondolkodni is alig tudok. Az ítéletet mindenesetre megfőlebbezem. Főltétlenül fölmentést várok, mert ez az ítélet nem pörrendszerűen született meg. Azután? Nem tudom határozottan, hogy mit teszek. Ha fölmentenek, az ügyésznek főtétlenül vádat kell emelni Joanovics ellen. Én sem tettes, sem bűnös, sem bűnpártoló nem vagyok. Az ő vallomása alapján ítélték el, lehet, hogy magam is följelentést teszek ellene.

A hangulat Nagyikindán általában nem valami kedvező Vlachovitsra. Sokan vannak, akik valósággal örülnek, hogy a bíróság „végzett vele“. Ezek az ítéletet enyhének tartják, a szabadonbocsátást pedig meglepőnek. Azt mondják, hogy a Vlachovits ügyében ítélkező tanács a nagyikindai törvényszék leggyöngébb tanácsa, amelynek csak egy számottevő tagja van. Vlachovits ellen Bogdán Zsivkó, volt polgármester többször rendelt el fegyelmi vizsgálatot, amelynek során azonban soha sem tudtak Vlachovitsra olyasvalamit bizonyítani, amivel fegyelmi vétséget, vagy hivatali bűntettet követett volna el. A vizsgálat során rendszerint a följelentők léptek vissza és vonták vissza terhelt vallomásukat. A nagyikindai rendőrség főnöke, Kajtár főkapitány nem szívesen látta a rendőrtisztviselők sorában Vlachovitsot, akinek jogi képzettsége nem volt, aki önkéntesi éve után, mint díjnok került a városhoz és csak előkelő, gazdag rokonságának köszönhetette, hogy a közgyűlés rendőrkapitányának megválasztotta. További közhivatali működését Schön Jeremiás, a fővárosi államrendőrség volt zseniális detektívje kettévágta. Nagyikindán valóságos elragadtatással beszélnek Schönerről, aki éleslátásával a lehető legrövidebb idő alatt kibogozta ennek a bűnügynek szálat. A tegnapi tanuskodása volt alighanem utolsó szereplése a magyar nyilvánosság előtt. Schön ugyanis a berlini rendőrséghez szerződött el detektívnek.

Általános feltűnést keltett egész Nagyikindán, hogy Vlachovitsot a bíróság szabadlábba helyezte. Szontagh Hugó táblabíró, tárgyalási elnök azzal okolta meg a bíróság határozatát, hogy Vlachovits nagyikindai illető.

ségű és állandóan megfigyelhető. Büntetése pedig nem oly nagy, hogy szokásától tartani kellene. Ma már azonban az az általános meggyőződés, hogy a szegedi tábla aligha hagyja helyben a törvényszék eme végzését.

Az erdélyi botrányfészek.

— A marostordai megyegyűlés. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 11.

A botrány-megyében, a koalíciós kis-királyok pátriájában, Marostordában ma váratlanul nagy meglepetés történt. Ma volt a Köllő Ignác alispán által összehívott rendkívüli közgyűlés és minden incidens nélkül, csendben folyt le. Az első pillanatban szinte csodálatosnak látszik ez a hír, mert hiszen a kedélyek már hetek óta annyira fel voltak izgatva, hogy mindenki véres megyegyűlésre számított s ime ehelyett egy nyugodt, a parlamentáris formák között lefolyt közgyűlésről számolunk be.

Ez pedig azért történt, mert Erődy ügyesen taktikázott. A főispán engedte, hogy az ellenzékiek uralják ma a közgyűlést. Szabadjára hagyta őket, mert hiszen ma nem lehettek veszélyesek: a közgyűlésnek egyetlen tárgya volt csak, a főispán halasztó intézkedése ellen való panasz a közigazgatási bírósághoz. Másról nem beszélhettek, nem tárgyaltak, s ezért a dologért pedig Erődy nem akarta kitenni híveit, hogy heves harcot, nehéz küzdelmet vívjanak meg. Majd a nagy megyegyűlésen!... Ott lesz csak az igazi mulatság, akkor kezdődik majd igazán a tánc.

(A harc kezdete.)

Igen érdekesek azonban ennek az egész felfordulásnak az előzményei. Az egész küzdelemre igen érdekes világosságot vet egy nyilatkozat, amely Dásy Zoltán volt államtitkár szájából hangzott el. Dásy a következőket mondta:

— Ez évi március, nem tudom már melyik napján, Khuen-Héderváry gróf felkérte magához engem is, Bathlen István grófot is. Azt kérdezte tőlünk: mit szólnánk Erődy Sándor főispánra való kinevezéséhez? Azt feleltem neki: Kegyelmes uram, a politikai helyzet most a ti javatokra fordult a megyében is. Ha Erődyt kinevezed, összekovácsolod a koalíciót ismét. Mindnyájan találkozni fogunk az Erődy elleni gyűlöletben. Azt felelte nekem a miniszterelnök: Igen, de tőlem a megye azon verőfűfiai — bocsánatot kérek, de a neveket nem óhajtom, hogy megírja — a kikre ott politikámat bázisozom, ismételve sürgetik nálam Erődy kinevezését. Én azt feleltem: Ne tedd, nagy bajok lesznek. Azt hiszem, lettek is, szolt Dásy, majd így folytatta tovább:

— A miniszterelnök ur ekkor azt mondta nekem, hogy ő csak egyszer látta Erődyt, egyszer beszélt vele akkorig, tehát nem ismerheti jól. Tudtok, ugye, erre Khuen gróf, valami jellembevágó dolgot Erődyről? Erre én megmondtam, hogy nem, semmit sem tudunk.

Majd így folytatta Dásy:

— Erődynek pusztulni kell, mert ha nem: a kormány pusztul bele. Ha tíz nap alatt Erődy Sándort a kormány el nem ejti, fölmegek Budapestre, én vagyok a függetlenségi párt ügyvezető alelnöke s magam szedem össze a husz aláírást a képviselőház összehívására. És gondoskodom, hogy a határozatképes száz képviselő jelen legyen. Aztán, ha kell, ott álunk őszig. Ha botrányt akarnak, lesz botrány. Ott a parlamentben írással, dokumentummal fogjuk bizonyítani igazunkat.

Természetes, hogy Erődy Sándor főispán szerint éppen ellenkezőképpen történtek a dolgok. Erődy kijelentette, hogy együtt küzdött azokkal a megyei urakkal, akik most ellene lázítanak. Ő azt az ugynevezett vérszerződést nem szegte meg. Ezzel szemben azonban az ellenállást vezetőik közül ketten felmentek Fejérváryhoz s felajánlották neki azt, hogy abban az esetben, ha a miniszterelnök a felfüggesztett tisztviselőket visszahelyezi, feladják az ellenállást. Jóllehet Fejérváry elutasította őket, megyegyűlésen újból felajánlották a kormánynak, s ugyanekkor megengedték a tisztviselőknek, hogy Vozáry királyi biztossal a miniszterelnöki válaszig érintkessenek. Erődy végül kijelenti, hogy ő mint az alispán törvényszerinti helyettese csak a legszükségesebb esetekben érintkezett a királyi biztossal s így nem állhat meg az a vád, hogy szavát megszegte.

(A mai megyegyűlés)

Megemlítettük azt, hogy a mára összehívott rendkívüli közgyűlés a legsimábban folyt le. Erről az alábbiakban számolunk be:

Dél előtt tíz órakor tartotta meg Marostorda vármegye rendkívüli közgyűlését, amelyet még Köllő alispán hívott egybe az Andrassy-féle garanciális törvény alapján. Ennek a közgyűlésnek egyetlen tárgya a főispán mulikori elhalasztó intézkedése ellen való panasz a közigazgatási bírósághoz.

Erődy főispán e támadás ellen ügyesen védekezett. Az ellenzéknek átengedte a többséget a mai napra, híveit csak korlátozott számban hívatta be a vármegyéből és maga sem vitte az elnöklést, hanem a felfüggesztett alispán és a felfüggesztett főjegyző helyett Boda Jenő drt tette meg elnökké. Az ellenzék viszont teljes számban jelent meg.

Ott voltak többek között: Bathlen István gróf, Dásy Zoltán, Gál Sándor, Urmánczy Nándor, Györfy Gyula és mások. Az ellenzék nem sejtette a főispán trükkjét és diadalordításban tört ki, mikor meglátta, hogy többségben van. Mindjárt az előző közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésénél feneketlen felfordulás, lármá támadt és Gál Sándor, a képviselőház volt elnöke, így kezdte felszólalását:

— Az a fiatal ember, aki az elnöki székben ül...

Boda Jenő dr. megrázta a csengőt és rászólt Gálra:

— Rendreutasítom a bizottsági tag urat. Őnek tudnia kellene, hogy itt nem egy fiatal ember, hanem Marostorda-vármegye törvényhatósági közgyűlésének elnöke ül. Viselje magát tisztelettel!

A hang imponált, a lármá elült. Megkezdtek a szavazást a felett, hogy kiket küldjenek ki hitelesítésre. Az ellenzék többségben volt, tehát az ő emberei fogják hitelesíteni a mai ülés jegyzőkönyvét. Most rátértek a napirend egyetlen tárgyára, a közigazgatási bírósághoz intézendő javaslatra. Dásy Zoltán, majd Gál Sándor szólalt fel s mind a ketten megokolták a javaslatot, a mely odaterjed, hogy írjanak fel a magyar közigazgatási bírósághoz és forduljanak panasszal a kormány intézkedése ellen, a mellyel a törvényesen egybehívott vármegyei közgyűlést bizonytalan időre elhalasztotta.

Boda Jenő dr. elnök megjegyzései után a javaslatot elfogadták és az ülés csendben ért véget.

(Tisza távirata.)

Tudvalevő, hogy az Erődy-Dásy afférban a becsületbíróság — Dásy becsületbíráinak pro-
pozíciójára — Tisza István grófot kérte fel elnökül, amibe Erődy segédei is beleszereztek. Ma

délben érkezett Marosvásárhelyre Tisza távirati válasza, amely szösz szerint így hangzik:

Pöstyént szeptemberig nem hagyhatom itt, nagyon sajnálom, hogy a megtisztelő meghívásnak nem tehetek eleget. Ha tizenötödikéig vártok, jöhetek, előbb nem.

Tisza.

A becsületbíróság délután ült össze új elnökválasztásra.

A nyolcvanéves király.

— Emlékplakett az uralkodóknak. —

Csernoch püspök pásztorlevele. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Bécsből jelentik: A király megbizta Marschall Rudolf udvari mérnököt, hogy arcképével új plaketteket készítsen, amelyeket születésnapjának nyolcvanadik évfordulója alkalmából az uralkodóknak, az uralkodóház tagjainak és az érdemes udvari és állami méltóságoknak fog adományozni.

A király a plakett megmintázása céljából több ízben ült modelt a művészeknek. A plakett bronzból fog készülni, s bearanyozva egy márványalapzatra lesz helyezve. Az uralkodóknak és az uralkodóház tagjainak szánt plakettek felirata a következő lesz:

„In treuer Zuneigung Franz Josef, 18. aug. 1910.“

Az udvari és más méltóságoknak szánt példányok felirata az érem baloldalán a következők:

„Operum et onerum adiutoribus Franciscus Jozefus I. die 18. aug. M. C. M. X. Memor fidei sibi et publicae salutis praestitae.“

A plakettekből néhány példányt múzeumokban is elhelyeznek.

Temesvárról táviratkozzák: Csernoch János dr. csanádi püspök ma a következő pásztorlevelet bocsátotta ki egyházmegyéje, tehát aradi papjaihoz is:

Tisztelet és csodálat szülte megilletődéssel tekint a világ minden népe Szent István koronájának viselőjére, Magyarország apostoli királyára, I. Ferenc József re, ki ebben az esztendőben betölti életének nyolcvanadik esztendejét. Mi pedig, hűséges jobbágyainak milliói, nemcsak a tisztelet és hódolat, de a tiszta gyermeki szeretet érzésével adózunk a mi Urunk és Királyunknak az esztendő minden napján és kiváltképpen eme jeles évfordulón. Mert a mi királyunk nemcsak a leghűségesebb magyar ember, de legelső a kötelességtudásban és kötelességteljesítésben. Az ő élete megtanít arra, miként kell a közjót saját érdekeink fölül helyezni; követendő példaadás marad, miképp kell az élet csapásait fogadnunk a Isten akaratán való megnyugvással viselnünk; miképp teljesítsük Isten és az Egyház iránt való kötelességeinket, miképp ragaszkodjunk ősi hazánkhoz. S ez a követésre méltó, mindenkor egyforma példa két emberöltő óta lebeg országainak szemé előtt. Ugyanezért mi, az ő hűséges és háladatos jobbágyai, kik bölcs és atyai országlásának áldásait élvezük, a jó gyermek fohászával járulunk a népek Atyjának, a királyok Királyának, a mindenható Istennek trónjához: Tartsd meg nekünk a mi Urunkat, Királyunkat, Atyánkat, a magyar katolikus egyházunk fővédőjét és kegyurát; hadd lássa népeinek virágzását, országainak erőben, hatalomban és erkölcsben való gyarapodását; amit az ő hitvesi, atyai és rokoni szíve türt és szenvedett, leljen azért kárpótlást alattvalóinak boldogságában; áldd meg őt mindennemű földi és mennyi áldással!

gában; áldd meg őt mindennemű földi és mennyi áldással!

A fentiekhez képest elrendelem: Az idei augusztus tizenharmadikát megelőző vasárnapon a szöszéről figyelmeztetendő a hívek felséges Urunk nyolcvanadik születésnapjára, a helyi hatóságok pedig meghívandók az ebből az alkalomból megtartandó istentiszteletre. Augusztus tizenharmadikán az esteli harangszó után félórán át szóljanak az összes harangok. Az évfordulón pedig minden plébániatemplomban ünnepi istentisztelet tartandó Te Deummal és a királyért való szokásos miseimádsággal (collecta pro Rege). Temesvár, 1910. évi augusztus hó nyolcadikán.

Az illatos város.

— Aszfaltoznak Aradon. —

Egy Karolina-utcai pékmester ma délután a következő panaszos hangú levéllel keresett fel bennünket:

Tekintetes Szerkesztőség!

A Boros Béni teret napok óta aszfaltozzák. Én nem tudom mivel fűtik az üstöket és miből csinálják azt a drága aszfaltot, de azt tudom, hogy büdös van. A pócegödör illata ehhez képest egyenesen kőgáz. Vagy mit mondok, parfüm hozzája képest. Kérem eziránt intézkedni, mert már ezek tűrhetetlen állapotok.

Mintán a felületességet tartjuk a legnagyobb bűnnek, kiküldöttük munkatársunkat a helyzet megvizsgálására, aki a következőkben számol be a tapasztalatokról:

— Fél öt tájban indultam utnak, miután előbb felfegyverkeztem a szükséges eszközökkel. Vittem magammal:

- a) aszbeszt lárvát,
- b) automobil szemüveget,
- c) két üveg kölni vizet,
- d) három üveg Rosier et Co. „Hidesiek“ parfümöt,
- e) tizért vattát,
- f) három darab ecetbe mártott zsebkenőt,
- g) még két üveg kölni vizet,
- i) két doboz „Princeszsaszt“ a füst ellensúlyozására.

Ezzel a felszereléssel indultam ki a szerkesztőségbe. Amit már utközben tapasztaltam a meggyőző arról, hogy a derék pékmester nem tulzott hasonlataiban. Mindjárt a Kossuth-parkban észleltem az aszfaltvíz hatását. A füstszálak lekonyították fejüket. Ugyanezt tette három francia és két német bonn. Szerencsére azonban mindenik mellett ült egy-egy fiatal ember, akik a lekonyult fejeket gyengéden feltámogatták. Később megtudtam, hogy ezek az aszfaltvíz elleni előzékenységből kerültek oda. Éppen ebből az okból a német és francia bonnok az egyedüliek, akik szeretik ha aszfaltoznak és előszeretettel keresik fel azokat a helyeket, amelyeket a fekete anyaggal beöntenek.

A Kossuth-parkban fekete szerezsen néger gyerekek játszadoztak. Az egyik rámgrott, minek következtében fehér tenniszruhámm áthasonult fekete. Pista azonban nem lett fehérebb. Elmondta, hogy ők nagyon szeretnek itt játszani, mert nem kell mosakodni reggel. A füst és a korom pár perc alatt nyírs bepiszkítja őket. Végül kért két krajcárt perecre és hálából egy szurok-galacsint nyomott a kezembe.

Tovább haladtam. A Kossuth-park végén, ahol a dinnyehegyek emelkednek, két ember veszekedett egymással. Az egyik befogta az orrát a zsebkenőjével és dühösen ordított:

— Disznó, disznó, nem szégyeli magát.

A másik erősen mentegetődzött:

— De uram, ha mondom, hogy ártatlan va-

gyok. Ez az aszfaltozástól van. Itt aszfaltozzák a Boros Béni-teret!

Az érzékeny orru nem hagyta magát:

— Csak ne kiabáljon! Most mindent ráfognak az aszfaltokra! Disznók! Szégyelje magát.

Erről az erőlyes urról kiderült, hogy a Magyar Aszfalt Részvénytársaság egy hivatalnok, akit direkt arra szerződtettek, hogy az aszfaltot megvédelmezze és ártatlanokat hozzon a szurokszag gyanujába.

Közeledtem a Boros Béni-tér felé. A füst és a bűz kezdett elviselhetetlen lenni. Felcsatoltam az automobil szemüveget, az aszbeszt-lárvát, elővettem szegedi halászbicskám és kezdtem vágni a füstöt. Nehezen ment. Minduntalan belebotlottam valakibe. A Boros Béni-tér és környéke tele volt eszméletlen állapotban levő emberekkel. Egy dühöngő alak jött velem szemben. Mindegyik kezében harciasan szorongatott egy-egy perecet. Megismertem, derék pékmester volt. Mikor meglátott, patetikus mozdulattal mutatott a tetemekekre.

— Későre jött uram! Már vége, mindennek vége.

Elfogott a düh. Három régi előfizetőmet láttam magam előtt fetrengeni. Ohó, hiszen ezek az emberek az életükre törnek. Elővettem a kölni vizet és jobbra-balra locsolgatva utat törtem az egyik üsthöz. Három szurtos és szurkos alak kevergette egykedvűen a fekete halált. Rájuk üvöltöttem:

— Sátánfajzat, hagyjátok abba ezt a pokoli munkát. Hiszen megmérgezték a várost!

Az aszfaltosok ráammeredtek. Aztán az egyik intett nekik. Megragadtak, odacipeltek az üsthöz és rámfordították a szurkot. Elveztettem eszméletemet. Csak arra emlékszem, hogy a vezető így bízta őket:

— Fekete szurok a fejére!

SPORT.

+ Országos viadal Aradon. Az Aradi Pesta és Távirat Tisztviselők Sportegyesülete szeptember hó 18-án, vasárnap délután fél 4 órakor országos atletikai viadalt rendez az Á. A. K. Török Gábor utcai sporttelepén a következő feltételekkel: Nevezési zárlat 1910. évi szeptember hó 11-én este 8 óra. Versenyszámok: 1. 100 yardos síkfutás. 2. Diszkoszvetés. 3. Fél angol mértföldes síkfutás. 4. Magas ugrás. 5. Negyed angol mértföldes síkfutás. 6. Gerelyvetés. (Svéd gerely.) 7. Fél angol mértföldes síkfutás. 8. Távol ugrás. (Ifjusági.) 9. Két angol mértföldes síkfutás.

Verseny feltételek: A viadal a M. A. Sz. szabályai szerint rendeztetik. A viadalon résztvehet minden magyarországi sportegyesület amatőr gentleman tagja. Nevezési zárlat 1910. szeptember hó 11-én este 8 óra. Nevezések Erdélyi Ferenc titkár Arad, főposta küldendő. Tét számonként és egyénenként a 8. szám kivételével 3 korona. A 8. számra 2 korona. A 8. számban középiskolai tanulók s mindazon egyének indulhatnak, akik még 17 évüket be nem töltötték. A 8. szám kivételével minden szám győztese ezüst, második bronz, harmadik bronzérmes nyer. Tét nélkül, valamint határidőn túl beérkező nevezések figyelembe nem vétetnek. Nevezések indoklás nélkül visszautasíthatók. A nevezéseknek tartalmazniuk kell a versenyző vezeték és utónevét, foglalkozását és egyesülete nevét. A rendezőség fenntartja magának a versenyszámok egymásutánja megváltatásának jogát. Balogh István elnök, Fritz Zsigmond igazgató, Erdélyi Ferenc titkár. Látta és jóváhagyta a Magyar Atletikai Szövetség atletikai szakosztálya, Zuber Ferenc előadó.

+ Házi atletikai viadal a postásoknál. Vasárnap délután 3 órakor a vágóhid melletti sporttelepen az Aradi Pesta és Távirat Tisztviselők Sportegyesülete házi atletikai viadalt rendez. A viadal nagyon érdekes lesz, mert minden szám előnyverseny. A viadalon több délmagyarországi bajnok fog a starthoz állni. A versenyre 40 filléres ülő és 20 filléres diákjegyek lesznek kiadva.

Rablógyilkosság a dinnyeföldön.

— Kirabolt gáji csősz. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Titokzatos bűnügyben folytat most nyomozást az aradi rendőrség. Egy gáji dinnyepásztor kedden reggel vérében, eszméletlen állapotban találtak a dinnyeföldek között. A súlyosan sebesült embert a mentők be szállították a kórházba, ahol ma éjjel belehalt sérüléseibe anélkül, hogy csak egy pillanatra is eszméletre tért volna. A rendőrség természetesen azonnal erélyes nyomozást indított annál is inkább, mert a dinnyecsősz valószínűleg rablógyilkosságnak lett az áldozata.

Az esetről tudósításunk a következő:

Jovanov György gáji dinnyecsősz kedden este szokása szerint kiment a dinnyeföldre. Reggel utána ment a fia, de csak hosszas keresés után akadt rá az egyik barázdában. A legény borzadva látta, hogy apja saját vérében, eszméletlenül fekszik a földön. Feje és testének más részei is súlyos sebekkel voltak borítva. Azonnal értesítette az esetről a rendőrséget, amely a mentőkkel csakhamar meg is érkezett a helyszínére. A súlyosan sebesült embert be szállították a kórházba, ahol azonnal ápolás alá vették. A sebesülések azonban oly súlyosak voltak, hogy hiábavaló volt az orvosi beavatkozás is. Jovanov György mára virradólag a kórházban meghalt anélkül, hogy eszméletre tért volna. Így természetesen a rendőrség nem is hallgathatta ki.

Hogy ki ölte meg Jovanovot, egyelőre nem lehet tudni. Valószínű, hogy rablógyilkosságnak esett áldozatul. A fiatal Jovanov ugyanis azt állítja, hogy atyjának háromszáz korona volt, amit a merénylet után nem találtak meg nála.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tisza István az aradi magántisztviselőkért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11

Mint már megírtuk, az aradi magántisztviselők egyesülete a kötelező nyugdíjbiztosítás érdekében hosszabb memorandumot intézett Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszterhez. Ebben a felterjesztésben az egyesület kéri a minisztert, hogy a magántisztviselők nyugdíjbiztosítása ügyének előbbre vitele szempontjából az ez év folyamán megejtendő népszámlálással kapcsolatosan országos statisztikai adatgyűjtés rendeztesse, amely a hazai magántisztviselőknek és pedig mind a férfi, mind a nő tisztviselőknek társadalmi helyzetére, élet- és jogviszonyaira vonatkozóan megbízható utmutatást szolgáltatasson.

Az aradi magántisztviselők egyesülete annak idején küldöttségileg kereste fel Tisza István grófot, Arad képviselőjét, hogy az egyesületnek említett kérelmét pártolja a kereskedelmi miniszter előtt.

Tisza István az ügyet magáévé tette és erről a napokban Pöstyénből a következő tartalmu levelet intézte Bódy Bódognak, az aradi magántisztviselők egyesülete elnökéhez:

Pöstyén, 1910. augusztus 5 én.

Igen tisztelt Elnök ur!

Az aradi magántisztviselők kérelméről volt alkalom a kereskedelmi miniszter ural beszélni, kitől azon megnyugtató felvilágosítást nyertem, hogy semmi nehézséget nem lát fennforogni arra nézve, hogy ki-

vánságaik a mostani népszámlálás alkalmával figyelembe véssenek.

Ezek közlése után, vagyok teljes tisztelettel

Öszinte híve

Tisza István.

A levél érthető örömet és megnyugvást keltett a magántisztviselők körében. Élénk dokumentuma ez a néhány sor is annak az örömdetes ténynek, hogy Tisza Istvánt nem hiába keresik föl támogatásért közérdekű ügyekben. Készséggel áll rendelkezésére azoknak, akik az ő nemesen érző szívében a fenkölt gondolkodásában bíznak.

Vasuti baleset Makón.

— Letartóztatott aradi motorvezető. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

Ma délután egy aradi motorvezető gondatlansága következtében vasuti baleset történt a makói pályaudvaron. Az Aradról délelőtt 11 órakor elindult személymotor beléshaladt az állomáson veszteglő tehervonatba s a motorkocsik ablakai bezuzódtak, a bentülők pedig kisebb sérülést szenvedtek.

A szerencsétlenség részletei ezek:

Aradról ma délelőtt 11 órakor utasokkal megrakodva indult el a 13. számú személymotor, amely Makóra délután 4 órakor érkezett. Minthogy a makói állomást most bővítik ki, a vonatok közlekedése kissé nehezen megy ott. Az egyik tehervonat, amely délután indult Szegedről, az állomáson vesztegelt, azon a sín páron, amelyen az Aradról érkező motornak kellett berobogni. Koczka Antal helyettes állomásfőnök ennek következtében tilosra állította a vészjelzőt, amelyet azonban nem vett észre a motort vezető Laboda Mihály, aki aradi lakos. Az ő figyelmeztelensége következtében így a motor a tehervonatba futott. Nehány lépésnyire a két vonat összeütközésétől Laboda már észrevette a veszedelemet és fékezett is, azonban ekkor késő volt, s nem lehetett megakadályozni a karambolt. Az utasok között az összeütközés pánikot idézett elő, amely azonban csakhamar véget ért, mert kiderült, hogy a veszedelem nem olyan nagy, mint első pillanatban hitték.

Az összeütközés következtében a motorkocsi és a tehervonat mozdonya megrongálódott és a kocsiblakok betörték, az üvegszilánkok pedig 13 utast könnyebben megsebeztek. Az orvosok bekötötték a sebeket s megállapították, hogy azok egész könnyű természetűek.

A rendőrség megállapította, hogy Laboda elmulasztotta a kellő gondosságot és ezért állítólag előzetes letartóztatásba helyezte a motorvezetőt. Az arad-ésanádi vasut aradi főnökségénél tudakozódtunk a letartóztatást illetőleg. Ott azt mondták, hogy ez a makói jelentés valószínűleg téves, mert eddig nem érkezett hír az igazgatósághoz Laboda letartóztatásáról.

Meg kell itt jegyezni, hogy Makóról Aradra és Budapestre valóssággal hajmeresztő híreket küldött valamelyik tulbuzgó tudósító, holott a baleset kisebb természetű.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Birósági jegyzők kongresszusa. Ebben a tömegnyomoruságos világban mindenki lázadzik, mindenki szervezkedik, igyekezik a nyomoruságán segíteni. Most a birósági jegyzők mozdultak meg. Szeptember 11 én, vasárnapi délután 2 órakor tartják az országos kongresszust Szabadkán. A Pest-szálló nagytermében gyűlnek össze az ország minden részéből. Az Országos Birósági Jegyzői kongresszus előkészítő bizottsága most boosátja ki a felhívást, amelyben elmondja, hogy befejezéshez közel áll az előkészítés.

„Megdönthetetlen érvekkel és megcáfolhatatlan adatokkal támogatott emlékiratot tervezünk, az készen áll a megvitatásra, célunk, hogy gátat vessünk a birósági jegyzők nagy testületében elharapózott elkeseredésnek”, — így írják igen találóan. A szeptember 11-iki szabadkai kongresszuson minden jegyzőnek és joggyakornoknak szavazati joga van. Követelik a birói oklevelet elnyert jegyzőknek a IX. fizetési osztály fokozatába való sorozását is. Megjegyzik, hogy a mostani birói létszám az igazságszolgáltatás feladatainak gyors és pontos elátására elégtelen. Fontos tárgya lesz a kongresszusnak az Országos Birói és Ügyészi Egyesület igazgatóságával szemben való állásfoglalásának körvonalazása, mert „az egyesület eddigi működésével a birósági jegyzők érdekeinek megvédésére nem nyújt biztosítékot.”

§ Schröder Béla sajtópöre. Kaposvárról jelentik: A néhai „Kaposvári Hírlap”-ban, melyet Schröder Béla szerkesztett, súlyos kifejezésekkel telt cikkek jelentek meg, amelyek a „Somogyvármegye”-t és annak felelős szerkesztőjét, Salgó Sándort becsületsértésben bántották. A sértő támadások miatt Salgó Sándor a kaposvári törvényszék büntető bíróságánál vádat emelt Schröder Béla ellen. A kaposvári törvényszék a mai főtárgyaláson foglalkozott Schröder Béla ügyével. A vádirat szerint Schröder Béla 5 rendbeli becsületsértés vétsége miatt vonandó felelősségre. A vádlott beismerte a bűnösségét, ezzel szemben Salgó Sándor föntartja a vádat. A bíróság visszavonult ítélethozatalra. Öt perc múlva az elnök kihirdette az ítéletet, amely Schröder Bét 5 rendbeli becsületsértés vétségében mondja ki bűnösnek és emiatt ötször 20 korona fő és ötször 10 korona mellék, tehát összesen 150 korona pénzbírsággal sújtja. Behajthatlanság esetén a pénzbírságot 5—5 napi fogházbüntetésre változtatják át. Az ítéletben úgy a vádlott, mint a sértett megnyugodott.

§ Harc a végrehajtóval. Budapestről írják: Molnár Lajos kőbányai háztulajdonos egy lakásbérleti szerződésből kifolyólag két évvel ezelőtt lakáskiürítést kért egyik lakója, Novoszel István kádármester ellen és ezt a budapesti VIII. X. ker. járásbiróság jogerős ítélettel el is rendelte. Az ítélet alapján kiment Viosz Béla birósági végrehajtó foganatosítani. Amikor a végrehajtó Novoszel Gergely-utca 46. sz. alatti lakásán megjelent és közölte vele jövetele célját, felmutatván neki a végzést, Novoszel, aki a végrehajtót már ismerte, baltát ragadott és Viosz Bét levágással fenyegette. A végrehajtó a X. kerületi kapitányságtól rendőri karhatalmat kért és kevéssel utóbb a melléje kirendelt Szvatek Mihály 614. számú és Reich György 304. számú rendőrökkel tért vissza. Novoszel ekkor újból felkapta a baltát:

— Kutya, mindjárt leváglak!

Felé is akart sújtani a végrehajtónak, de Szvatek Mihály rendőr elkapta a már ütésre emelt baltát. Erre Novoszel István a rendőrnek támadt és azzal kezdett dulakodni. Dulakodás közben a kezén meg is harapta. Amíg Novoszel a rendőrrel dulakodott, az alatt Novoszel Istvánné egy dézsa vízzel leöntötte a végrehajtót. Hosszas küzdelem után sikerült végre az

elkeseredett kádármestert a rendőröknek megfékezni és bekísérni a kerületi kapitányságra. Hatóság elleni erőszak büntette miatt indult meg a kádármester és felesége szül. Libera Adél ellen a büntető eljárás és a vizsgálat befejezése után az ügyészség mindkettő ellen vádiratot adott be hatóság elleni erőszak büntette miatt, továbbá megvádolta még az ügyészség Novoszel Istvánt súlyos testi sértés vétségéért is, mert az egyik rendőrnek a kezét megharapta. A vádirat ellen a terheltek kifogásokkal éltek és ezekben azt adták elő, hogy Molinári Lajos háztulajdonos a bérleti szerződést önkényesen meghamisította és ez alapon jogtalanul indított ellenük pert és a bíróság e meghamisított bérleti szerződés alapján rendelte el a lakkiűritést és marasztalta el a költségek megfizetésében. Nagyfokú elkeseredésében szegült ellene Novoszel a végrehajtásnak. Azt azonban tagadta, hogy a végrehajtót vagy a rendőröket baltával leütni akarta volna. A balta munka közben a kezében volt és azzal csak hadonászott, de ölési szándékkal nem emelte sem a rendőrökre, sem a végrehajtóra. A budapesti büntető törvényszék védtenácsa ma tárgyalta a kifogásokat Saly táblabíró elnöklésével és úgy Novoszel mint feleségét hatóság elleni erőszak büntettéért vád alá helyezte. Együttal vád alá helyezte még Novoszel Istvánt súlyos testi sértés vétségéért is.

§ A váltóhamisító postatiszt. Nagy föltűnést keltett a múlt évben Debrecenben, hogy Bagossy Ferenc postatiszt többrendbeli váltót hamisított. A debreceni törvényszék bűnös manipulációért nyolc havi börtönrre ítélte, de ő rendkívül ravasz módon még a vizsgálati fogásból megszökött. Kolozsvárt elcsípték és visszavitték Debrecenbe. Alig hogy büntetését kiöltötte, Kecskeméten próbált szerencsét a hamis váltókkal. De itt is rajtavesztett s a törvényszék most már súlyosabb büntetéssel sújtotta. Ezt azonban még nem ülte le Bagossy, mert már a fogházból ismét sikerült megszabadulnia. Mint a vizsgálat megállapította, páratlan raffineriával eszelte ki és nagy ügyességgel hajtotta végre szökési tervét. A debreceni rendőrséget táviratilag értesítették Bagossy szökéséről, a mely most nagy apparátussal nyomoz utána.

Ha a férj nem tud bizonyítani.

— Érdekes válópör vége. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 11.

A régi világban szegénykövön állni kényszerült, sőt halállal lakolt a házasságtörő nő; manapság azzal büntetik, hogy elítélik magas összegű nőtartásdíjra a — férjét.

A kaposvári törvényszékhez most érkezett le a kir. tábla egy ítélete, mely évi 480 korona nőtartásdíj fizetésére kötelez egy férjet, akit a felesége — egy csinos, barna, parázs-szerű asszonyka — míg együtt éltek, annyira fölszarvazott, hogy a szegény férj vasárnaponként alig fért be vele a korcsmaajtón.

Az érdekes és nem minden pikantéria nélkül való eset története a következő:

Pál Károly kaposvári szőlőtulajdonos 1906-ban elhunyt nőttestvérétől körülbelül öt-ezer korona értékű vagyont örökölt. Az eddig józanéletű, szorgalmas ember eszt a váratlan örökség annyira megzavarta, hogy foglalkozását abban hagyta s egész idejét a korcsmákban dözsölve töltötte. A családját — feleségét és két kis gyermekét — elhanyagolta és csak a mulatozásnak élt. A felesége eleinte mindent elkövetett, hogy férjét visszatérítse a helyes útra, de mikor látta, hogy fáradozása hiába való — mással kárpótolta magát s csakhamar mindenki tudta, hogy a szép, fiatal, parázs-szemű asszony is a tilosba jár.

Egy este a férj a szokottnál jóval korábban ment haza; a váratlan hazaérkezés az asszonyt olyan helyzetben találta, amelyből a

férj meggyőződhetett, hogy a menyecske fölszarvazta. Az udvarló ugyan megugrott s a férj még ma sem tudja, hogy ki volt, de azért az asszonyt elzavarta a háztól s válópört indított ellene. A tárgyaláson azonban a menyecske tagadásával szemben a férj nem tudott bizonyítani semmit s mivel az asszonyt visszavenni nem volt hajlandó, a bíróság elmarasztalta a férjet 480 korona évi nőtartásdíj megfizetésében, amelyet most a királyi tábla is jóváhagyott.

Pál Károly, a megosolt, fölszarvazott férj pedig esténként most azon tűnődik a szomszédokkal, hogyan lehetséges az, hogy a törvény ő vele tartasson el egy asszonyt, akit tulajdonképpen más szokott tartani a karjai között...

Kardpárbaj.

— Csekonics gróf súlyosan megsebesült. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 11.

Hétfőn éjjel Budapesten a *Jardin de Paris* tánctermében Aczél István, a 14. huszárezred hadnagya nem ült le helyére, hanem a jobb első proszcenium-páholyra könyökölt. Többször be is hajolt oda, ahol Batthyány Elemér gróf, Karácsonyi Aladár gróf, Szapáry Pál gróf, Csekonics Gyula gróf és egy hölgy ült. Whiskyt ittak szódával. Mikor Aczél már ötödször is behajolt a páholyba, Batthyány így szólt a barátaihoz:

— Huzzuk össze a függőnyt, hogy ne kellemetlenkedjék ez az ember.

De Csekonics, aki a páholy sarkában ült, flegmatikusan, mintha csak cigarettára gyújtott volna, fölvette az asztalról a teli szódásüveget és a hadnagy arcába fröcsöcsentette egész tartalmát. A mulatóhely közönsége harsogó derűtiséggel honorálta a külön számot. Mindenki nevetett, csak Aczél volt komoly. Mintha mi sem történt volna, letörülte az arcát, belenyúlt a kabátja zsebébe, kivette névjegyét és átadta a grófnak, aki cserébe odaadta a magáét. Megtörtént a provokálás.

A segédek tegnap éjjel találkoztak. Aczél segédei Elefánthy Tarnay Gyula 8. huszárezredbeli és Strasser Ágost 10. huszárezredbeli főhadnagyk voltak, Csekonics grófnak pedig Losonczy Gyula és Batthyány Elemér gróf segédkeztek. A segédek mintegy félórás tanácskozás után megállapították, hogy a felek előbb pisztolypárbajt, aztán pedig kardpárbajt fognak vívni. A pisztolypárbaj feltételei: egyszeri golyóváltás, harminc lépésről, tíz másodpernyi célzási idővel; a kardpárbaj feltételei: lovasági kardok, szuras megengedve, csak nyakbandázsszal, végkimerülésig.

A párbajt a felek ma délután két órakor vívták meg a Ferenc József-uti laktanyában. A pisztolypárbajnál mindkét fél élt a lövés jogával. Pár pillanatnyi célzás után Aczél sütötte el először pisztolyát. A golyó néhány centiméternyire Csekonics gróf feje felett süvöltött el. A gróf a teljes célzási időt igénybevette. Lassan emelte fel a fegyvert, a golyó Aczél hadnagy jobboldala mellett furódott a falba.

A pisztolypárbaj után a felek levették a nyakat látták el bandázsszal. Elefánthy felolvasta a feltételeket és békülésre hívta fel az ellenfeleket. A tagadó válasz után Elefánthy Tarnay Gyula, a vezetőség kezébe vett egy kardot és jelt adott az összecsapásra. Csekonics tereál-lásba helyezkedett. Aczél támadott. Fejét cselezett és egy villámgyors primvágással a gróf mellére vágott. Csekonics nyomban riposztózott.

— Halt! — rivalt Tarnay és közbevetette a kardját. Az ellenfelek megállottak. Kiderült, hogy mindketten megsérültek. Csekonics hosszú, mély vágást kapott a mellére, Aczél hadnagy csak könnyebben sérült meg a fején.

Az orvosok Csekonicshoz siettek és bevarrták a sebet. Konstatálták a harc képtelenséget, mire a segédek a párbajt beszüntették. A felek nem békültek ki. Aczél kocsiárá ült és elhagyatott barátaiával, Csekonics gróffal pedig automobiljára tettek.

Rablóvezér — a képzeletben.

— May Károly pöre. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 11.

A hohenstein-ernstthali esküdtbíróság tegnap tárgyalta azt a becsületsértési pert, amelyet May Károly, az utleírásairól Európáig ismert német író indított Krügel erdőmunkás ellen. Tudvalevő, hogy Lebius szerkesztő lapjában megtámadta Mayt, akiről azt állította többek között, hogy nem saját tapasztalatai alapján írta meg utleírásait, hanem azokat tisztára kieszelte, továbbá, hogy May többszörösen büntetett gonosztevő, aki sok év előtt rablóbandát alakított és a német ércbégységben utasokat fosztogatott ki. May rágalmozási pert indított a szerkesztő ellen, akit a tanubizonyítékok alapján a charlottenburgi esküdtszék felmentett. Az egész világ kimondta Mayra a halálos ítéletet. Ő azonban nem nyugodott. Sikerült kipuhatolnia, hogy Krügel a diffamáló dolgok elbeszélésére Lebius ígéreteivel bírta rá. Erre aztán pert indított ellene.

A tegnapi tárgyaláson Krügel vádlott ki-jelentette, hogy ő megboldogult fivérével, Lajostól tudta meg azokat, miket Lebiusnak elmondott. Ezen hallomás alapján mesélte el a szerkesztőnek, hogy May egyszer 500 márkát küldött fivérének, továbbá a *Niederwinkelben* elkövetett betörést, az órászület kirablását a „Zur Kappe” nevű kocsmá kifosztását, továbbá, hogy mikép vonult ki a hohenstein tornász-egylet és a tűzoltóság May Károly elfogatására. Ezeket az eseteket minden kocsmában beszélték és a bátyám nagyon büszke volt rájuk.

Elnök: Hát ön elhitte, hogy ezek a dolgok valók?

Vádlott: Ha tudtam volna, hogy May Károly él, agyonhallgattam volna ezeket a dolgokat. Csak röviddel az első per előtt jött tudomásomra, hogy May él. Lebius azt mesélte nekem, hogy egy naptárt akar kiadni, amelyben ezeket a dolgokat humorosan fogja feldolgozni.

Elnök: Számolnia kellett azzal, hogy meséinek következményei lehetnek.

Vádlott: Lebius mindazt, amit elmeséltem, felírta, aztán felolvasta előttem, én meg aláírtam. Meg voltam győződve, hogy mindaz, amit Lajos bátyám nekem elmesélt, igaz. Hiszen sok más embernek is elmesélte.

Hauboldt ügyvéd elébe tartja a vádlottnak, hogy drezdai kihallgatása alkalmával másként vallott. Akkor azt mondotta, hogy nem tudja, igazak-e azok, amiket bátyja elmesélt vagy sem.

Vádlott: Nem tudom szöszszent ismételni, mit vallottam Drezdában. Mikor olvastam azt a cikket, amelyet Lebius nekem megküldött, mindjárt mondtam, hogy ehhez hozzá tettek. Különben sem tulajdonítottam fontosságot a delognak, mert azt hittem, hogy May Károly már meghalt.

Puppl ügyvéd kérdéseire elmondja, hogy Lebiustól mindössze 5 márkát kapott, azonkívül két füveg sört fizetett neki.

Elnök: Nem tanította őnt ki Lebius?

Vádolt: Nem.

Három órai tárgyalás után egyezség jött létre a felek között. A vádolt kijelentette, hogy sajnálja, hogy Lebiusnak ilyen kijelentéseket tett, melyek nem fedik a valóságot. A becsületért kitételeket visszavonja és bocsánatot kér a panaszostól.

Az író ezt tudomásul vette és visszavonta panaszát. Ez a per csak előjátéka volt annak a harcnak, amelyet May Lebius ellen fog indítani becsületének visszaszerzése végett.

HIREK.

Az aradi vár börtöne.

— Ahol nincsenek politikai foglyok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 11.

A mai lapokban az a hír jelent meg, hogy a király nyolcvanadik születésnapja alkalmából általános amnesztiát ad katonai és polgári foglyoknak. Ebből sokan arra következtettek, hogy az aradi katonai várból is több politikai fogoly fog kiszabadulni.

Ezirányban kérdést intéztünk a legilletékesebb személyhez, aki erre vonatkozólag a következőket mondta:

— Jelenleg az aradi várban egyetlen politikai fogoly sincsen. Amikor a felsége május havában Boszniában járt, tudvalevőleg kegyelmet adott az összes bosnyák katonai foglyoknak. Akkor az aradi várban tizenöt boszniai politikai fogoly volt, akiket öt-hét esztendei börtönre ítéltek el azért, mert a legutóbbi háborús mozgalom idején átszöktek a montenegrói hadsereghez. Ezek a foglyok a királyi kegyelem folytán még májusban kiszabadultak. Azóta az aradi várnak nincs politikai foglya.

Kérdést intéztünk az illetékes személyiséghez aziránt is, lehetséges-e, hogy Hofrichter főhadnagyot büntetése kitöltése végett az aradi várba szállítsák. Azt a feleletet kaptuk, hogy ez kiárt dolog.

— Az aradi vár börtöne nincs berendezve arra, hogy tisztekből lett foglyokat elhelyezzenek benne. Az aradi várnak eddig még nem volt risztből lett foglya. E célra át kellene alakítani a vár börtönét, erre azonban nincs kilátás. Hofrichter tehát, épügy, mint a többi fogoly katonatiszt, Möllersdorfbán tölti ki büntetését.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 12-én az időjárás: derült, melegebb.

— Halasztás az ex-lexben esedékes adókra. Az adófizetőknek örvendetes intézkedést tett most a pénzügyminiszter. Kormányrendeletet adott ki, amely szerint az ex-lex alatt felgyülemlett adótartozásokra halasztást kaphatnak az adófizetők.

Az ex-lexre vonatkozó kormányrendelet szerint a hátralékos adók fizetésére a felek, kamennyiben szeptember 10-éig folyamodnak, halasztást nyerhetnek, még pedig kamatmentesen. A halasztás csakis az év első háromnegyedében esedékes adókra és olyan felekre vonatkozik, akiknek állami egyenesadója nem haladja meg az ötszáz koronát. A halasztásra vonatkozó kérvények nemcsak a pénzügyigazgatásnál,

hanem a községi előljáróságoknál is beadhatók. Az előljáróságok kötelesek a kérvényeket véleményezéssel soron kívül a pénzügyigazgatósághoz felterjesztetni. Az év első felére esedékes adókra vonatkozó halasztási kérvény bélyegmentesen adható be. Különösen méltánylandó esetekben a pénzügyigazgatóság halasztást adhat a tavalyi adóhátralékok fizetésére is, de semmiesetre sem kamatmentesen.

— Postasztrájk készül karácsonyra? Egy kolozsvári lap írja ezt a kalandos közleményt: „A postások harmincas bizottsága hetek óta járja Budapestet s gyűjti az aláírásokat és filéket, hogy tervezett ellentállási akcióját sikeresen keresztül vihesse. A tervezet pedig oda irányul, hogy karácsonykor általános postasztrájkot rendezhessenek. A harmincas bizottság kijelentése szerint a sztrájk teljesen elő van készítve, ki van dolgozva az a legkisebb részleteiben is. Ugy, hogy mikor karácsonykor az előre megbeszélte jelet telefonon, távirón leadják, az egész hatalmas a Európában is páratlanul magas tökélyen álló postás gépezet meg fog állni. Karácsonykor, mikor legnagyobb a forgalom, meg fog állni az állami élet működés ezen hatalmas ütőere, megbénítva az egész kereskedelmi életet. Az általános sztrájk tehát a legkritikusabb időpontban fog megindulni, biztosítván ez által magának a nagyobb erőt és súlyt, de kiszámíthatatlan károkat okozva az egész országnak. Nyílt harc lesz, kérdés azonban, hogy a karácsonyi jótévedő ajándékokban rövidséget szenvedett nagyközönség pártjára fog-e állani a postásoknak?”

— A newyorki polgármester. Newyorkból táviratozzák: A titkos rendőrség egy Perlman nevű ember által tett nyilatkozattal foglalkozik, mely szerint tegnapelőtt egy ittas rendőrtisztviselő kijelentette volna előtte, hogy Gaynor megfogják ölni. Gaynor ugyanis energikusan küzdött a rendőrök tulkapásai ellen. Gaynor állapota állandóan javul. A tegnapi délután kiadott bulletin szerint a polgármester állapota kielégítő, hőmérséklete rendes, a beteg teljesen eszméleténél van és elég jó étvágygyal eszik. A mérnyelő teljesen megtört. A legnagyobb büntetés, amelyre Gallagert elítélhetik, husz évi börtön. A Daily Chronicle newyorki jelentése szerint a városi képviselőlet tagjainak személyes biztonságára különös intézkedések történtek. A Taft elnök biztonságára rendelt őrséget is megkettőzték. Éjjel érkezett táviratok megerősítik azt, hogy a gyilkost egy politikai párt tagjai bujtották föl. Azt hiszik különben, hogy a tettes nem épelmeji.

— Vaughan báróné házassága. Párisból jelentik: Vaughan báróné, Lipót volt belga király morganatikus, neje legközelebb férjhez megy. Arrons de Ville község polgármesterénél megjelent Dupoux magánzó, aki kijelentette, hogy nőül fogja venni De la Croix Blanche Jozefint, akinek Lipót király a Vaughan báróné rangot adományozta. Ugy hirdik, hogy a vőlegény azelőtt altiszt volt a francia hadseregben.

— Egy aviatikus halálos balesete. Newyorkból jelentik: Broockins Walter amerikai aviatikus, aki Atlantic Cityben legutóbb 1900 méter magasságra emelkedett és ezzel Latham rekordját, leverte, mai felszállása alkalmával 300 méter magasságról lezuhant és halálosan megsebesült. A nézők közül többen szenvedtek sérüléseket.

— Olasz-östrák konferencia. Milanóból jelentik: A Corriere della Sera jelentése szerint Rómából megerősítik azt a hírt, amely szerint Bécsben abból a célból, hogy az olasz-östrák határvillongásoknak a jövőre nézve elejét vegyék, konferencia fog összehívni, amelyen olasz részről két tábornok megjelenik.

— A szerelmes Veith grófnő. Bécsből jelentik: Veith Mária Rózsa grófnő, aki — mint megírtuk — tegnap egy orvos előszobájában öngyilkosságot kísérelt meg, az éjszaka magához tért. Az előhívott rendőrtiszt előtt a következőket mondotta el:

— Azért lettem öngyilkos, mert szerelmes a testem. A lelkem az tiszta, csak a testem bűnös. Szerelmes voltam Lenz doktorba, aki a Hacking szanatóriumban kezelt.

Veith Mária, aki egyébiránt testvére Veith Marcel pápai grófnak, három levelet hagyott hátra. Egyet a nyilvánosságnak szánt. Ez így hangzik:

— A nyilvánosságnak! Földi porhüvelyemet használják fel tudományos célokra. Sokat tanulhatnak belőle az orvosok. Azért is lőttem oda, ahova még senkisémm lőtt revolverrel. Veith Mária pápai grófnő.

— Hányan vándoroltak ki Aradmegyből? Ma jelent meg az aradi kereskedelmi és iparkamara múlt évről szóló jelentése, amely kimutatást közöl a megyéből való kivándorlásról is. A kimutatás szerint a kivándorlás a múlt évben így oszlott meg a járák szerint:

Aradvárosból utlevéllel 241, utlevél nélkül — összesen 241, férfi 74, nő 103, gyermek 64, keresk. és iparos 100, őstermelő és egyéb 77. Aradi járás utlevéllel 535, utlevél nélkül 2, összesen 537, férfi 229, nő 148, gyermek 160, keresk. és iparos 22, őstermelő és egyéb 515. Borosjenői járás utlevéllel 71, utlevél nélkül 6, összesen 77, férfi 61, nő 9, gyermek 7, keresk. és iparos —, őstermelő és egyéb 77. Borosbesei járás utlevéllel 51, utlevél nélkül 53, összesen 104, férfi 98, nő 6, gyermek —, keresk. és iparos 5, őstermelő 99. Eleki járás utlevéllel 158, utlevél nélkül 1 összesen 159, férfi 63, nő 52, gyermek 44, keresk. és iparos 2, őstermelő és egyéb 157. Kisjenői járás utlevéllel 298, utlevél nélkül 6, összesen 304, férfi 207, nő 32, gyermek 65, keresk. és iparos 5, őstermelő 299. Máriaradnai járás utlevéllel 14, utlevél nélkül —, összesen 14, férfi 7, nő 5, gyermek 2, keresk. és iparos 1, őstermelő 13. Nagyhalmaügyi járás utlevéllel 8, utlevél nélkül 6, összesen 14, férfi 13, nő 1, gyermek —, keresk. és iparos —, őstermelő és egyéb 14. Pécskai járás utlevéllel 271, utlevél nélkül 45, összesen 316, férfi 167, nő 75, gyermek 74, keresk. és iparos 13, őstermelő és egyéb 293. Ternovai járás utlevéllel 22, utlevél nélkül 37, összesen 59, férfi 54, nő 3, gyermek 2, keresk. és iparos —, őstermelő és egyéb 59. Világosi járás utlevéllel 114, utlevél nélkül 8, összesen 122, férfi 55, nő 29, gyermek 39, keresk. és iparos 24, őstermelő és egyéb 98. Összesen: utlevéllel 1.683, utlevél nélkül 164, férfi 1.023, nő 463, gyermek 456, keresk. és iparos 82, őstermelő és egyéb 1801.

— A Benitzky-pár ékszerrel. Budapestről jelentik: Még élénk emlékezetben van az a katasztrófa, amely Benitzky Elemért és a feleségét érte. A szerencsétlen házaspár nászutja alkalmával hajótörés következtében a tengertől fulladt. A hajótörés helyén buvárok ereszkedtek a tengerbe, hogy megtalálják a holttesteket. Ez nem sikerült nekik, ellenben az ifjú pár ékszereire ráakadtak. A külügyminiszter most a belügyminiszter útján értesíti Budapest fővárost, hogy a nagyértékű ékszereket az örökösök átvethetik.

— Halálozás. Reichenauból jelentik: Herz Gyula lovag, a Magyar Általános Hitelbank helyettes elnöke ma itt meghalt. Az elhunyt bankelnök többnyire közgazdasági tevékenységet fejtett ki és különösen a vasútépítésből vette ki a maga részét.

— Vasuti baleset — öt halottal. Strassburgból jelentik: Ma reggel hat órákor a személyvonat elgázolt egy munkáscsoportot. Öt munkás meghalt, egy súlyosan megsebesült. A katasztrófát a sűrű köd okozta. A vonatvezető nem látta a töltésen dolgozó munkásokat s ezek se vették észre a közeledő vonatot.

— A három feleségű ember. Kaposvárról jelentik: Kovács Gusztáv vasmegyei erdőőr házassági szédelgésekből élt már évek óta. Kovács tavaly Kaposváron feleségül vette Kovács József háztulajdonos leányát, akivel kétezer korona hozományt adott az édesapja. Az esküvő után az erdőőr elvitte feleségét Vas megyébe, mert azt állította, hogy Eszterházy Miklós herceg egyik ottani birtokán szolgál. Ebből egyetlen szó sem volt igaz. Kovács már évek óta házasságszédelgésekből élt. Egyszer Kovács kaposvári apósát Szombathelyre csalta és ott egy kitűnő üzlet címén újabb 1000 koronát esalt ki tőle. Néhány nappal később Kovács Gusztáv felesége hazajött Kaposvárra és sirva panaszkolta el szüleinek, hogy ő egy esaló áldozata lett. Kovács később eljött felesége után Kaposvárra és ekkor a rendőrség letartóztatta, mert közben apósa csalás miatt följelentést tett ellene. A szombathelyi törvényszék Kovács Gusztávot csalás miatt héthónapi fogházra ítélte. Neje pedig megindította ellene a válópórt. A szombathelyi fogházból két hét előtt szabadult ki és hamarosan újból a házasságszédelgésre adta magát. Ezúttal egy vasmegyei leány volt a jegyese. A véletlen a szélhámost ismét leleplezte és nemcsak az derült ki ekkor Kovács Gusztávról, hogy nő, hogy most készül válni feleségétől, de megtudták azt is, hogy már akkor volt egy törvényes felesége, amikor Kaposváron megházasodott. A leleplezés után Kovács megízokkott, de a gyékényesi határrendőrség elfogta. A házasságszédelgőt tegnap Szombathelyre hozták, hogy az ottani ügyészségnek átadhassák.

— Visszatartott zárandokok. Krakkó mellett egy Korinin nevű zárandokhely van, ahova évente rendszeren augusztus 10. és 15. ike között, mintegy tíz-tizenötezer ember gyűlik egybe vallásos ajátosságra. Az idén is megakarták tartani ezt a zárandoklatot egy lengyel pap vezetésével, ahinek sikerült is az utra Abaujtornavármegyéből hatszáz résztvevőt szerezni. Néhány nappal ezelőtt azonban a bártfai határrendőrség arról értesítette Abaujtornavármegye törvényhatóságát, hogy Krakkóban óriási mérvben lépett fel a tifusz és kolera-járvány s tekintettel ama közelségre, mely a vármegyét a behurcolással fenyegeti, a határrendőrség szigorú óvintézkedések megtételére kérte a vármegyét. Az alispán helyettesítésében Ferdinánd Gyula vármegyei főjegyző nyomban távirati jelentést küldött a belügyminiszternek; intézkedett aziránt, hogy a megyéből zárandoklatra készülő hívek a bucsufárastól visszatartassanak, amely célból a főjegyző megkeresést intézett úgy a Máv., mint a Ksod. vezetőségéhez, hogy a koroninai zárandoklatra kéri különvonatokat rendelkezésre ne bocsájtsák. Hogy mennyire szükséges volt a vármegye főjegyzőjének sürgős intézkedése, azt tán mi se bizonyítja jobban, mint az, hogy ma reggel Misiye, Tihany, Kassaujfalú és Barcáról, valamint a vármegye több községéből hatszáz ember gyűlt egybe a pályaudvaron, hogy a zárandoklatra induljanak, itt azonban tudomásukraadtak, hogy a különvonat nem indul és hogy óvakodjanak a zárandoklat megtételétől. Így tehát a bucsusok visszatértek falvaikba.

— Megölte a fiát. Barótról jelentik: A háromszékesmegyei Magyarzások községben ma Kevei Izsák gazdálkodó erős felindulásában hasbaszúrta a fiát, aki azonnal meghalt. Az apa önként jelentkezett a csendőrségen. Letartóztatták.

— Szökés a szanatóriumból. Budapestről írják: Izgalmas hajszá színhelye volt tegnap délelőtt a kelenföldi Lenkei-ut. Itt van tudvalevőleg a Ringer féle szanatórium kedélybeteggeivel, nagyfokú idegességben szenvedő pácienseivel és dühöngő örültjeivel egy árnyas park közepén. Internálva volt a gyógyintézetben egy B. K. nevű vidéki mérnök is, aki nemrégiben került be a szanatóriumba, ahol mint melanholikust kezelték. Nagy tervei voltak a szerencsétlen embernek. Azt akarta, hogy a Balatont Zalaegerszegig és Nagykanizsáig mélyítsék ki, majd hogy később egy csatornával kössék össze a tengerrel. Kezdetben a szerencsétlen embert meghallgatták, mert csak akadémikus természetűnek tartották a terveit, de később, amikor látták, hogy következetesen és komolyan foglalkozik ezzel az eszmével, hozzátartozói aggódni kezdtek miatta. Megvizsgáltatták egy pszichiáterrel, aki ajánlotta, hogy a mérnököt egy csendes szanatóriumba vigyék, ahol gondos orvosi és ápolói kezelés mellett kigyógyulhat ebből a megrögzött ideájából. A Ringer-szanatóriumba internálták, ahol jól el is volt egy ideig, csendesen viselkedett, nem kapott sem újságot, sem leveleket, úgy hogy láthatólag javult a baja. Tegnap azonban már megunt a szanatórium unalmát és szökésre határozta el magát. Amikor a parkba engedték, szépen föl és alá sétált, de alaposan kikémlelte a helyzetet. Amikor észrevette, hogy az ápolók ninosenek közel a kerítéshez, a páciens odafutott a vasrácsokhoz és olyan ügyesen, mint egy mókus, fölkuoszott a magas rácsra, amelyen átvette magát és futásnak eredt. A szökést azonban a főápoló, Szijgyártó János még idejében észrevette és a kapun át két gondozóval iramodott a szökevény után. Ez már kiut volt a Lenkei-ut végén és egy rohanó villamos kocsiira ugrott, amikor a főgondozó elfogta nyakánál fogva a beteget és bevitte az intézetbe. A jelenetet látták a villamosból, de rendőri beavatkozásra nem került az ügy, mert a beteg nyugodtan ment a főgondozó karján a szanatóriumba.

— A tévedés áldozata. Pécsről írják: Ez év május havában történt, hogy Jusztusz Samu pécsi vendéglős receptet íratott az egyik pécsi orvossal kinzó reumája gyógyítására. Az illető orvos meg is írta a receptet, de Jusztusz valamely okból nem hozatta el a gyógyszerárból az orvosságot s a receptet is hanna hagyta a vénykönyvében, nem tépte ki onnét. Egészen meglepedtek a dologról s talán nem is kérték volna szóba többé, ha nem lett volna ebből szomorúvégi katasztrófa. Jusztusz Samu kisleánykája, a 12 esztendő Rózsika ma hirtelenül és váratlanul megbetegedett. A gondos, féltő apa tüstént orvoshoz sietett, aki meg is írta a kisleány számára receptjét. Jusztusz a receptkönyvet elküldte a hozzája legközelebb eső gyógyszerárba, ahol elkészítették a könyvbe beírt azt az orvosságot, amelyet már régen írt az orvos Jusztusz reumája ellen. E dacára annak, hogy a gyógyszer törvény által előírt hatszázleites, „külsőleg használandó” feltűnő felirással ellátott üvegekben volt, anélkül, hogy a gyógyszer minőségéről meggyőződött volna, a beteg kis leánynak beadta az apa. Amint az első korty leszaladt a leány torkán, élesen felsikoltott és a kezében tartott gyógyszeres üveget hirtelen kidobta az utcára. Majd siró hangon így kiáltott föl:

— Nem iszom többet ebből az orvosságból!

Nyomban ezután rosszul lett. Végig esett az ágyán, vadul hánykolódni kezdett és ledobált magáról mindenféle takarót és ruhát, közben pedig folyton sirt és sikoltozott. A meg-

rémült apa orvosért szaladt s csakhamar ott termelt a kis beteg ágyánál két orvos is. Gondos és beható vizsgálat, valamint a tényállás meghallgatása után kijelentették egyhangzóan, hogy csak isten csudája, ha kiheveri a kis Rózsika ezt a rettenetes emberi tévedést. Iszonyu kínokat állt ki a szegény teremtés. A maró orvosság rettenetesen megkínította belső részeiben. Hozzá tartozói, szerető szülői kétségbeesve állottak ágya körül. A rendőrség részéről, amely még a délután folyamán tudomást szerzett a katasztrófáról, Tolnay Vilmos dr. hatósági orvos és Ránga János ügyeletes rendőrbiztos jelentek meg a beteg leány ágyánál, hogy a köteles hatósági vizsgálatot megejtsék. A rendőrség előkeresette azt az üveget, amelyben az orvosság volt és megállapította, hogy az teljesen szabályszerűen expedálva került ki a gyógyszerárból. Egyéb-ként a vizsgálat megindult az irányban, hogy kit terhel a felelősség a kis leányka katasztrófájáért.

— Okirathamisítással vádolt jegyző. A Magyar Távirati Iroda jelenti Makóról: Kövér Béla mezőkovácsházai főszolgabíró felfüggesztette állásától Harsányi Gyula mezőkovácsházai jegyzőt és ellene a fegyelmi eljárást megindította. A felfüggesztés oka az, hogy utóbbi időben a jegyző ellen számos feljelentés érkezett okirathamisítás miatt és Harsányi állítólag a kivándorlási ügynökségekkel is összeköttetésben állott. A dologról eddig rendes mezőkovácsházai tudósítónk nem küldött jelentést és ezért a hirtelentéssel közöljük.

— Gyilkos és öngyilkos csavargó. Lionból jelentik: Izgalmas hajszának volt színhelye Páris egyik külvárosi része. Két apacs egy korcsmában hamis pénzzel akart fizetni. A korcsmárosné rendőrt hívott, mire az apacsok elfutottak. A rendőrt üldözőbe vette őket és több utcát követve a menekülőket. Közben egy másik rendőrs is csatlakozott hozzájuk, aki ugyan szolgálaton kívül volt, de engedett társa felszólításának. Az egyik gazembert sikerült elérniök és azt el is fogták. Erre a másik revolvert rántott, lelőtte a szolgálaton kívüli rendőrt és tovább futott. A letartóztatott apacst a rendőrt átadta egy időközben megjelent társának és folytatta az üldözést. Utközben a közönségtől kapott egy vadászfegyvert és egy munkás is csatlakozott hozzá. Hosszas, izgalmas hajszá után a városon kívüllevő mezőre értek, ahol a rendőrt rálőtt az apacsra. A vadászfegyver azonban háromszor esőtörtősköt mondott, csak negyedszerre sült el. Erre az apacs látva, hogy menekülése hiábavaló, elővette revolverét és fejbelőtte magát. Súlyos sérülésével a mentők szállították kórházba.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban augusztus hó 10., 11.-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Andráské Ágoston asztalosnak Gizella nevű leánya, Tivadar János gépfelvigyázónak Etel nevű leánya, Földy Károly eszmadiának Mária nevű leánya, Prohászka Lajos papírgyári alkalmazottnak Péter nevű fia, Rádai János vasesztorgályosnak János nevű fia, Volek Antal lakatosnak János nevű fia, Fráf Sándor ácsnak Stefánia nevű leánya, Barna Vazul napazamosnak Sebő nevű fia. — Meghalt: Ladányi Giza 13 hónapos leány, Lassi János 46 éves váltókezelő, Halmassán Anna 1 hónapos leány. — Házasságok kötöttek: Czákó Ferenc fényező Gyulán Máriával, Ackerman Lipót kereskedő Bodnár Annával, Föleschinsky János számvevő altiszt Steiner Máriával, Farkas János bádigos Balogh Etelkával.

— Az átutazók figyelmét tisztelttel föl hívjuk arra a körülményre, hogy az Aradi Közlöny a vasuti állomásnál nem a csomagszállító részvén-társaság alkalmazottjánál, hanem lapunk külön megbízottjánál kapható az állomás előtti téren.

— Náder J. késműves Arad. (Minorita palota.) Borotvák, ollók, zsebkések gyári rak-tára. 1831

— Francia likörök legbiztosabb készítésére. — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvény-nél, cukor-betegségnél, vörhenynél és hurutos bántal-maknál kitűnő hatása.

Természetes vasmentes ásványvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárutárban.

SCHULTES ÁGOST Selye-Lipóci Salvator-forrás-válalat, Budapest, Rudolfsrtp. 8.

TARKASÁGOK.

★

(A titkos levél.) Egy ismert urinőről szól az a történet. Az urhölgy arról nevezetes, hogy föltűnően ruházkodik és rendkívül drága kosztümjei vannak. A férje már beleöszült a sok szabószámla kifizetésébe.

A napokban ennek az uricsaládnak a lakásából nagy kiabálás hallatszott ki az utcára.

— Levelet írsz? — kérdezte a férj.

— Igen, — felelte az urinő.

— Kinek írsz?

— Valakinek.

— Követelem, hogy megmutasd, — szól a szigorú férfi.

— Nem, nem, — tiltakozott a nő.

— Most már parancsolom, hogy megmutasd, kiáltott a férfi.

Az asszony kétségbeesetten tiltakozott. Rákönykölt a levélre és ellentállott. A férfi akkor az asszonyra vetette magát és erős dulakodás keletkezett a titkos levélkéért. Végre a férfi megkaparította az írást, az asszony pedig alétan dőlt a diványra és ezt suttogta:

— Elvesztem, végem.

Az öreg férj izgatottan kezdte olvasni a levelet:

„Egyetlenem, drágám, nem győzöm eléggé ismétlni, hogy mióta magát megismertem, mennyire boldog vagyok. Holnap este...”

Itt abba maradt a levél.

A férj, aki — mint említettük — beleöszült a szabószámlák kifizetésébe, — mosolyogva tette le a levelet.

— Ezt ugyan mindjárt ideadhattad volna — mondta. — Azt gondoltam, megint a bécsi szabónőnek írsz. Akkor bizony irgalmatlanul beadtam volna ellened a válópórt.

★

(Ötletes tolvaj.) Egy ismert atlétának többször ellopták már a botját a különféle előszobák-ból. Legutóbb úgy akart segíteni magán, hogy valahányszor kiinn hagyta, egy cédulát akasztott a fogantyujára, e fölirattal:

Ez a bot olyan emberé, akinek minden ökölcspása 200 kilogramm erejű.

— Rögtén visszajövök! —

Legutóbb egyik bank előszobájának fogasán lógott. Meglátta egy élelmes tolvaj, leemelte és elillant vele. Előbb azonban egy másik cédulát hagyott ott, amelyen a visszatérő atléta álmélkodva olvasta a következőket:

Ezt a botot olyan ember vitte el, aki óránként 30 kilométert fut.

— Nem jövök vissza! —

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy tíz éves előfizető. Tizennégy évvel ezelőtt. Wekerle Sándor.

Hon. Gyöngye vers

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 11.

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kínát, vételkedv megfelelő. 25 ezer mm. 10 fillérrel magasabb.

Az azak 50 kilónként számítás:

	Déli árszint	2 órai árszint
Buza 1910. októberre	9.81—9.82	9.77—9.78
Buza 1911. áprilisra	10.07—10.08	10.02—10.03
Róza 1910. októberre	7.48—7.49	7.42—7.43
Zab 1910. októberre	7.20—7.21	7.21—7.22
Tengeri 1910. aug.-ra	5.84—5.85	5.84—5.85
Tengeri 1911. májusra	5.71—5.72	5.69—5.70

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. Aug 11.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos uj	8.60—8.70
76	8.70—8.80
77	8.80—8.90
78	8.90—9.00

Buza (Temesvári keresk. ára):

75 kilogrammos uj	8.50—8.55
Róza uj	8.25—8.35
Árpa uj	5.50—5.60
Zab uj	6.30—6.35
Tengeri régi	5.55—5.60

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 11. —

Magyar aranyjárdék 4%	112.75
Magyar koronajárdék 4%	91.70
Magyar koronajárdék 3 1/2 %	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	93.50
Magyar nyerevényorszeg kölcsön	223.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	155.50
Osztrák járadék papírban	93.50
Osztrák járadék ezüstben	97.50
Osztrák járadék aranyban	116.—
Osztrák koronajárdék 4%	93.50
1860. évi osztrák államsorsjegy	171.—
Osztrák-magyar bankrészevény	18.75
Magyar hitelbank-részevény	858.—
Osztrák hitelintézet részvény	665.—
Osztr.-magy. Államvasuti részvény	745.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi marka	117.45
London vista	240.27 1/2
Paris vista	95.20
20 márkás arany	23.48

Budapest kőbányai sertéskereskedeleme.

— Aug. 11. —

Magyar előrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo grammon fölül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon fölül súly-ban 136—38 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 140—142 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 141—146 fillérig.

Sertéselészám: aug. hó 8. napján volt kívé-
set 38023 darab, aug. 9. napján felhajtott 113
darab, aug. 9. napján elszállított 199 darab, aug.
10. napjára maradt készletben: 37 937 darab.
A hízott sertés üzlet irányzata kelemesebb.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 12-én, péntek:

1. Pall, a kis szórakozott. Humoros. — 2. Az élet utjai. Dráma. — 3. Chantecler. Fantasztikus. — 4. A gyertya-
gyártás. Tanulságos. — 5. Vízhiány a Kakuk-utcában. Bohózat. — 6. A torreador szerelme. Dráma. — 7. Fur-
csa barátság. Humoros. — 8. A francia Alpesek. Termé-
zet után.

Előadások este 7 óráig kezdve.

Helyárak: I-ső hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukraszda.

NYILTTÉR.

Mint a napnak sugara

a fűre, úgy hat az üstben a mosásnál a

a ruhára 1/2 óra főzésnél.

2688

Vakítóan fehér lehéremt!

Dörzsölés nélkül!

Kefelés nélkül!

„Persil” dacára csodás hatásának nem tartalmaz Clort, sem egyéb a ruhára ártalmas alkatrészt, amelyért kezeséget vállal a gyáros.

Gyár: Gottlieb Voith, Wien III.

Kapható: Votk és Weisz, Färber testvérek, Dürr Kocsárd és Schaffer Benjáminnál.

Gilbert János

Arad-Vár

A cs. és kir. 33-ik gyalogezred szállítója.

Elsőrangú egyenruházati intézete elvállal

egyéves önkéntesek

részére

3079

teljes felszereléseket

előírás szerint.

Arjegyzékkel készséggel szolgálók.

Egy a vas, fűszer és rövidáru szakmában jártas

Segéd

azonnali belépésre al-
kalmazást talál

Steiner Ferenc és Társa

cégnél

3071

Petrozsény.

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az urhölgy közönséget értesíteni, hogy Arad, Zrínyi-
utcában Amtman M.-né cég alatt

női kalap divattermemet

személyes vezetésem alatt megnyitottam.

Legújabb divatu tavaszi modell kalapjaim megérkeztek, igen kérem szíves további pártfogásukat.

1075

Tisztelettel

Amtmann M.

női kalap divatterem.

Gyászkalap állandóan raktáron.

Aradi Fehérnemű Készítő Ipar Vállalat. — Freimann Lipót, tulajdonos.

Boros Béni-tér 7. sz.
Városi és megyei telefon 651.

Női hálókabátok 2.40, 3.—, 3.50, 4.—
Női nadrágok 2.—, 2.50, 2.80, 3.—

Menyasszonyi kelengyék 200 K.-tól 4000-ig.
Férfi fehérneműek mérték szerint a legolcsóbb árban. A tavalyi mintagyűjteményemet olcsón kiárusítom. Vidéki meghívásokra dusan felszerelt új mintagyűjteménnyel azonnal jövők. Kiváncsokra költségvetéseket adok.

Figyelem! Gyermek intézeti fehérneműek
Nagy fehérnemű vásár! olcsó árban.

2818

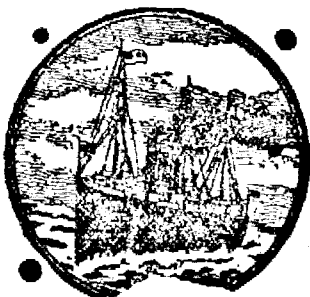
Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos

kávé

tea és rum

üzlet.

ATLANTIKA

KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL

Villanyüzemű kávépörkölőn (legújabb rendszer)
minden órában friss pörkölés.

951

ARAD, Andrassy-tér 20. sz. szemben a megyeházzal.

szakszerű, példásan tiszta kezelés.

Smétküldés házhoz és vidékre

Városi és megyei telefon 608. sz.

Jó házból való fiu, lehetőleg
2—3 középosztályi

tanulónak

felvétetik teljes ellátással
Bienenstock Márk
dohánynagyőzsde és vegyes-
áru-üzletében Buttyin.

Boros Béni-tér 15. sz. a.
II. emeleten utcai

nagyobb lakás

szeptember 1-től

kiadó.

Jyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér.

421

Szab és kézizzadás

azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részre „Peppo“-val eceteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő

„Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövekedés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona.

Ídeális

legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“. A világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD,
Andrassy-tér 22. sz.
a megyeházzal szemben. —

Fontos udni, hogy

**a lakás tisztántartá-
sára a**

Raport

fém tisztító szer nem nélkülözhető.

RAPORT: tisztít ajtó, ablak, kilincseket és mindenféle fém-
tárgyakat, gyertyatartókat, villany- és légszusz-
kereket, ezüst és aranytárgyakat.

Magyar gyártmány.

Kapható

minden jobb üzletben.

Vojtek és Weisz

gyógyszer nagykereskedés

— ARADON. —

601

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ipari munkák.

Kész kerekeket

7-8-9 kor., hajlított löcsöket kor. 1.20-1.40, és mindenféle kocsi-alkatrészeket jutányosan szállít Geiszl jármű- és faáru-gyár Miksa-utca 2-3. 2504

Ügyes kártyos

olcsón ajánkozik házakhoz dolgozni egy helyben, mint vidékre. Stáhl M., Bercsényi Miklós-utca 32. sz. 2657

Lakás.

4 utcai szobás

és 5 utcai szobás lakások kiadók november 1-re Cím a kiadóhivatalban. 3090

Lakás kiadó.

Gróf Apponyi Albert-ut (Nagy-körút) 8. számú házban egy II. em. modern 3 szobás lakás és Tökölly-tér 6. számú házban egy földszinti modern 3 szobás lakás f. év november 1-re kiadó. Bővebbet a házfelügyelőknél, vagy Frick József építészeti irodájában. 3061

2 szobás

(utcai) lakás kiadó november 1-re. Cím a kiadóhivatalban. 3090

Betöltendők.

Kereskedőség

kerestetik vidéki rőfös üzlet részére azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok Eichner Adolf és fia cég Győrök küldendők. 3067

Vidéki fogyasztási szövetkezet

keres óvadékképes keresztény üzletvezetőt, ki a fűszer-, vas- és rövidáru szakmában jártas, a román nyelvet bírja, azonnali belépésre. Ajánlatok „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kéretnék. 2741

Kereskedőség

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50” jellegre a kiadóhivatalba kéretnék. 2938

Vendéglő-üzlet

vezetésére gyakorlott, óvadékkal rendelkező megbízott kerestetik. Értesítés a kiadóhivatalban. 3089

Építész rajzoló

kerestetik azonnali belépésre, ki csinosan és gyorsan rajzol, valamint kifogástalanul számol, jelentkezék a Magyar Benoidgáz r. t.-nál. 3085

Üzlet.

Tejesen berendezett

fodrászüzlet azonnal kiadó Luther-utca 1. sz. a. 3088

Szatocsüzlet

4 utcának sarkán, italmérés, trafik, bélyegeladási engedéllyel, kimutatható jó forgalommal, más vállalat miatt eladó. Cím: Révay-utca 10. 3081

Adás-vétel.

Wesselényi-utca 3. sz. alatt

folvosablakok eladók. Értekezhetni Török Márton urnál Batthyányi-utca 33. 3082

Egy elegáns,

új, gummikerekű csukott hintó azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3086

Könyv és zene.

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 30 000 kötetes zenekölcsönző intézet — Confetti és lampionok legintányosabb forrása. — Olcsóságuk levélpapírosban. Üzleti könyvek: Strazák stb. nagy raktára. Irodai kellékek és írószeresekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izso könyvkereskedése Aradon. Telefon 385. sz. 525

Különbféle.

Gondos nevelést

és jó ellátást nyerhet még egy pár gyermek az izraelita fiuinternátusban. Tessék prospektust kérni. Chorin Áron-u. 1. sz. 3091

Dr. Vadász Armand

ügyvédi irodáját Luther Márton-utca 1. sz. a. (Suciú-ház, a törvényszéki palotával szemben) helyezte át. 2999

2 deák

teljes ellátást nyerhet József főherceg-ut 1., a városházával szemben, külön tiszta szobában. Bővebbet a házimesternél. 3068

Ha cigarettázik

használgon Progress szivarkahüvelyt, 100 drb 26 fill. 1000 drb. K. 2-40. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Divatalbum 60 fillér Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. 167

Vidéki iskolás gyermekeket

tiszteletes család teljes ellátásra elfogad Weitzer János-utcai polg. fiúiskola közelében. Cím a kiadóhivatalban.

Fiatal özvegy

6 éves leánygyermekkel házvezetőnői vagy főzőnői állást keres. Cím: Arad, Dezső-utca 8. sz. 3087

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer- és ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 2140 Weitzer János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcserelésnek. TELEFON 438. TELEFON 438.

Szabósegédek

Elsőrangú nagymunkások állandó foglalkozást találnak

Kolarits Nándornál,

Temesvározt. 3073

Permetező javítások elfogadják

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyú hengerből a berutolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztáltságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a hort nem ronthatja, a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Bélyé szelepekkel. Közösgének legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéseért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való oromágos egységes csavarok és a legjobb minőségű betűt gummirozott kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobb, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyú készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Angol

bőr butorok

készítését a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelben és a legolcsóbb árban készítjük. — Hazai és külföldi angol és német, sima és antik bőrből, stb.

Rajzokkal és bőrmintákkal, melyek most érkeztek, megkeresésre szívesen szolgálunk. 3076

Városi és megyei telefon 132.

Szállítunk teljes lakberendezéseket a legújabb stílusban.

Kitűnő tisztelettel

Berán Antal és Fia

butorraktára

Forray-utca. Gróf Hunyady-ház.

Fél munka!

Kétszeres eredmény!

Dr. Oetker

sütőporának

használatánál ezek a legszembetűnőbb előnyök: Dr. Oetker receptje szerint a tészta sokkal könnyebben dagasztódik a 1 óra múlva előtűnk áll a szépen kelt, illatos sült kuglóf.

As házas tészták nagyobbak, ritkábbak és könnyebben emészthetők Dr. Oetker sütőporának alkalmazása mellett.

Egyszeri kísérlet állandó használatra vezet.

Dr. Oetker készítményei minden főzés és gyarmatáru készítésben kaphatók. 305

13245-1910. kh. szám.

Hirdetmény.

A hazai állatállományának rövid idő alatt esetleges állami támogatás mellett leendő felszaporítása tárgyában kiadott 45310-II-B. 1. számú nagy. kir. földmívelésügyi ministeri rendelet az érdekeltek által hivatalom állategészségügyi osztályánál a hivatalos órák alatt bármikor betekinthező.

Arad, 1910. évi augusztus hó 3

Sarlot,
főkapitány.

Könyvkötészetünkben

ügyes fiúk

tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

és tanulóleányok

felvétetnek.

Öveket a kiadóhivatalban.